

SADRŽAJ

1. Riječ urednika	3
2. Razmišljanja: Donacije za gluhe na rubu zakona	4
3. Iz tiska: Donacija za Gluhe u Hrvatskoj - prijevara!	9
4. Iz tiska: Donacija za invalide i Gluhe u Europi - prijevara!	14
5. Zanimljivosti: Kako se Gluhe osobe mogu uključiti u glazbene aktivnosti i uživati u njima prema Danniju Laneu	19
6. Umjetnosti: Christine Sun Kim, gluha umjetnica koja je izvela himnu uz Demi Lovato na super Bowlu	22
7. Znanost: Otkriveno podrijetlo znakovnog jezika: Znanstvenici tvrde da su sve znakovne varijacije evoluirale iz svega PET europskih izvora	24
8. Intervju: Intervju s Andrejom Dragunovom, gluhim umjetnikom iz Sankt Petersburga	27
9. Zanimljivost: Liječenje gluhoće kod djece pomoću vlastitih matičnih stanica	30
10. Događanja: Međunarodni dan osoba s invaliditetom 2. prosinca 2019	31
11. Zanimljivosti: Od ustanka do izbijanja: grupa za tumačenje jezika hongkonškog jezika postaje politička	32
12. Sjećanja: Povijest o gluhim žrtvama holokausta	35
13. Umjetnosti: David Call se specijalizirao za izradu linocita, što se smatra umirućom umjetnošću	40
14. Zanimljivosti: Muzej odao počast jedanaestorici Gluhih muškaraca koji su pomogli NASI poslati ljude u svemir	42
15. Umjetnosti: Pratigya Shakya Yaya, umjetnik iz Nepala	44
16. Događanja: Pravo na vožnju - ne ostavljajte nikoga iza sebe!	46
17. Zanimljivosti: Čudesni mozak simultanih prevoditelja – kako se istovremeno misli na dva jezika	49
18. Ilustracije: Ilustracije znakova indijanskog znakovnog jezika	55
19. Novosti: Izrađuje maske za gluhe i nagluhe osobe, po jednoj se stvari razlikuju od drugih	56
20. Ilustracije: Kihanje na deset jezika	57
21. Događanja: Dostupnost informacija o COVID-19 virusu u različitim državama članicama EU	58
22. Ostanite doma!	59

“Pljesak jedne ruke” - Časopis Udruge “Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN”
Adresa: Lavoslava Ružičke 46, 10000 Zagreb

Telefon: 385 91 492 31 09 (SMS)

E-mail: pljesak.jedne.ruke@gmail.com / udruga.dlan.zagreb@gmail.com

Web stranica: www.dlan.hr

Žiro-račun: HR 95 24020061100074154 (Erste Bank)

OIB: 51629434968 Matični broj: 1608037

Glavni urednik: Lino Ujčić

Dizajn i priprema za tisk: Lino Ujčić

Lektura: Dijana Adžić

Tisk: Tiskara Ban

Ovaj časopis je financiran sredstvima Ministarstva kulture i Gradskog ured za kulturu.

Riječ urednika

Dragi čitatelji Pljeska,

Ovih dana smo u karanteni zbog korona virusa i prilagodba je dobro prošla. Neki od nas su kod kuće, rade od kuće, a neki idu i dalje na posao pod posebnim uvjetima.

Sve su to jako izazovni dani za nas, no nećemo se prepustiti letargiji i očaju. Život ide dalje, to mu je priroda.

Ovdje su pred nama neki članci, tema im je Sve o gluhim, a neki se orijentiraju još na prošlogodišnje probleme, kao npr. lažne sakupljače humanitarnih pomoći.

Većinu članaka je izabrao i uredio Lino, a odnosi se na gluhe u inozemstvu, koji se, unatoč gluhoći, bave umjetnošću, i to jako puno njih - glazbom.

Glazba je kod nas u kontekstu gluhoće, relativno nova stvar, fenomen koji se nedavno proširio među gluhi ma, pojavili su se projekti, barijera je pala, te se pišu novi projekti.

Kako će biti dalje u ovoj krizi, to nikako ne možemo znati.

Cijela Europa je u karanteni, novac će biti potrebniji za gospodarstvo, lijekove, za oboljele, pa i one najranjivije, djecu, osobe s invaliditetom, i kronične bolesnike.

U ovoj situaciji, gluhi bi kao kreativan i vitalan dio društva, trebali pronaći način, i sredstva da pomognu onima kojima je pomoći potrebna.

Imamo ruke i noge, imamo pamet i srce, možemo puno, a svi oko nas se trude da nam vijesti i informacije budu dostupne, prevedene, i da budemo u toku sa događajima.

Dobili smo zadatku da svaki član DLAN-a snimi mali video od cca 5 sekundi, pokaze čime se bavi (naglasak je na umjetnosti)

i pokaže na hrvatskom znanovnom jeziku - #ostanidoma.

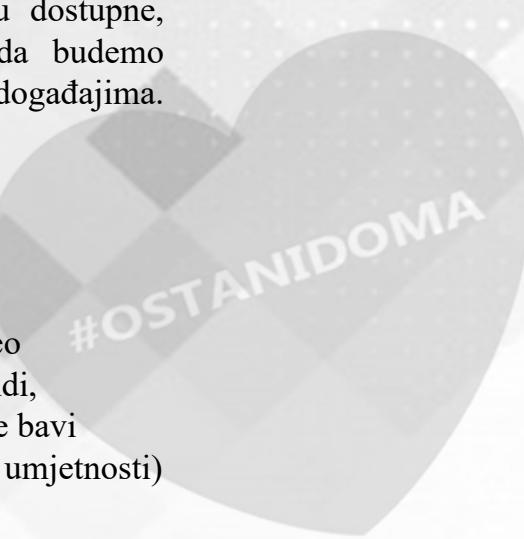
Ostajmo doma, i stvarajmo, meditirajmo, brinimo se za svoje zdravlje i dobrobit bližnjih.

Sve će ovo proći, a humanost će se, nadajmo se, učvrstiti, pokazati, i održati, te ćemo ubirati plodove svojeg, pomalo, pasivnog rada u karanteni.

Svima do čitanja, sviranja i pisanja, crtanja i značkovanja...

Ostajem doma!

Vaša Petra

#OSTANIDOMA

DONACIJE ZA GLUHE NA RUBU ZAKONA

Usred sadašnje nenormalne situacije gdje svi mi Hrvati moramo živjeti u izolaciji i u nekoj vrsti karantene zbog suzbijanja širenja koronavirusa, i zbog potresa koji se zbio prije par dana u Zagrebu, dodijeljen mi je zadatak pisanja ovog članka.

Pišem ga da pokušamo obraniti čast gluhih ljudi zbog takozvanih „skupljanja dobrotvornih priloga“ koji odrađuju ljudi koji čuju na račun zajednice gluhih, a to skupljanje novca uopće nije regulirano od strane službenih institucija za promoviranje i poboljšavanje prava gluhih ljudi. O čemu se to točno radi?

Za početak, krovna organizacija - Hrvatski Savez Gluhih i Nagluhih (HSGN), te i ostale građanske udruge gluhih i nagluhih ljudi u Hrvatskoj su jedine koje imaju pravo započeti akciju sakupljanja novca kako bi pokrenuli projekte za povećavanja prava i dobrobiti za gluhih populaciju.

Međutim već godinama, pa i desetljećima HSGN uopće nije pokrenuo nikakvu akciju skupljanja novčanih priloga za gluhe ljude, nego je sve do sada činio kroz druge kanale: lobiranjem kod viših socijalnih i zdravstvenih institucija

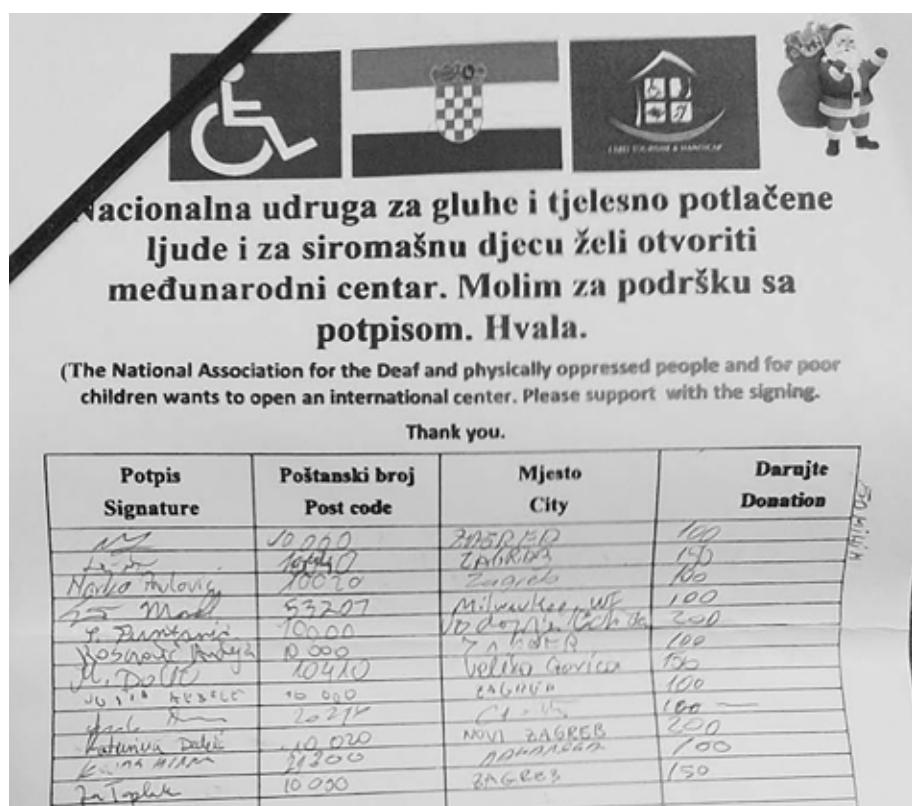
za bolju regulaciju i povećanje novčanih prava gluhih ljudi u odnosu na cjelokupno društvo.

No, to je tema za neku drugu priliku. Dakle, HSGN kao ni druge gradske udruge gluhih i nagluhih ljudi uopće ne vode nikakve akcije skupljanja novčanih priloga.

S druge strane, neki čujući ljudi su otkrili novi način bezobzirnog bogaćenja na račun gluhih ljudi.

jedincima i mole ih novac za pomoć gluhim. Naivni ljudi daju novac misleći da su činili dobro djelo, a u stvarnosti novac završava u rukama tih vještih kriminalaca. Gluhi uopće nemaju veze s njima.

Prije godinu ili dvije kada je taj prljavi posao započeo, najprije su operirale muške mlade osobe s ljubaznim osmjesima i molili su ljude da im daju novac. Gluhi su počeli otkrivati opisani prljavi posao i odmah

To čine tako što kreiraju lažni obrazac s logotipom udruge za ljude s invaliditetom, kao i logo zajednice gluhih, te u tablici popisuju sve donacije naivnih ljudi. Po ulicama i na javnim mjestima prilaze po-

su pokušali spriječiti ljude da daju novac. U zadnje vrijeme počeli su mijenjati strategiju. Novac su počele tražiti jedna ili dvije atraktivne ženske osobe u nadi da će ljudi još više pasti na njihov šarm i tako dati

više novca za gluhe. Ženske osobe bi tako skupljale novac koje bi onda, na kraju, proslijedile organizatorima koji su se skrivali u bijesnim autima u pozadini.

Gluhi su tako počeli hvatati takve ženske osobe i prijavljivati tu ilegalnu djelatnosti policiji da kazni takve ljude, jer oni ruše ugled gluhih i nagluhih ljudi koji se trude osoviti na vlastite noge i voditi bitku za opstanak.

Međutim, policiji nije bila jasna cijela ta situacija ovakve ilegalne djelatnosti jer to nije bilo klasično prosjačenje, niti je znala je li i kako je to zakonski regulirano. Uhićene ženske osobe su bile kažnjene simboličnom kaznom, a neke su čak bile oslobođene i tako su se mogle vratiti natrag i nastaviti s ilegalnom djelatnosti. Gluhi su onda postali nemoćni u takvoj situaciji.

Sve dok HSGN nije, konačno, prije 6 mjeseci objavio javno da je cijela gore opisana djelat-

nost protuzakonita jer HSGN uopće nije organizator takve akcije skupljanja novca, niti je dao zeleno svjetlo da se novac sakuplja u njihovo ime.

imala osnovu za progon organizatora i sakupljača „donacija“.

No kako policija nema dovoljno jedinica za nadziranje protuzakonitih skupljanja milodara za gluhe, tako ilegalni organizatori i atraktivne skupljačice donacija i dalje pronalaze javna mjesta gdje nema stalnih policijskih ophodnji, pa nastavljaju s ilegalnim posлом.

U većini slučajeva i dalje uspijevaju uzimati novac od naivnih građana. Gluhi sada pokušavaju sami pohvatati te ljude, najviše skupljačica, a organizatore nikako ne mogu jer se oni skrivaju u autima. Kada su skupljačice uhvaćene onda gluhi zovu policiju preko čujućih ljudi, te tako policija obilazi i uhićuju te osobe i na kraju ih kažnjava. Tako su gluhi počeli sami vršiti nadzor, kada slučajno prolazeći ja-

Poručio je policiji priopćenje da ljudi ne smiju davati novčane priloge takvim lažnim humanitarcima jer HSGN nema veze s tim ljudima. To se onda zakonski reguliralo te je to službeno postala nezakonita radnja.

Na temelju priopćenja u javnosti i u svrhu očuvanja ugleda gluhih osoba, policija je

vnim površinama ugledaju ilegalne skupljačice novca, sami ih pokušaju zadržati do dolaska policije. Tako su počeli ometati planove ilegalnih organizatora koji su onda, umjesto ženskih skupljačica ponovno vratili fizički spremnije muške osobe, te, na taj način, i dalje pokušavaju skupljati novčane priloge na račun gluhih.

Policija posebno upozorava gluhe da nikako ne smiju i nemaju pravo hvatati bilo koju osobu koja lažno skuplja novčane priloge, nego samo moraju prijaviti policiji ako nađu te osobe, te će policija doći uhititi i intervenirati. No gluhi nisu bili zadovoljni takvim pristupom, jer između

prijave policiji i dolaska policijaca prođe dosta vremena, a lažni skupljači bi u tom periodu pobegli što dalje. I tako nisu mogli riješiti ovu srotnu situaciju gdje se ljudi koji čuju bogate na račun za gluhih ljudi, te prosjačenjem i skupljanjem milodara omalovažavaju položaj gluhih pripadnika društva.

Dio rješenje bi bilo da krovna organizacija HSGN da izjavu na javnoj televiziji kako ne skuplja nikakve novčane priloge i kako moli ljude da ne daju nikakav novac takvim lažnim skupljačima donacija.

Zašto televizija? Najprije HSGN mora naći način finansiranja termina na nekoj od javnih ili privatnih televizijskih kuća, a razlog korištenja upravo televizije su starije osobe.

Upravo najveći donatori su stariji ljudi u želji da pomognu mladima.

Mladi koriste društvene mreže i mnogi gluhi korisnici društvenih mreža su već uložili dosta vremena dijeleći apele i molbe, i na taj način prenoseći ljudima da više ne daju novce jer ovi lažni skupljači nemaju veze s gluhim.

Zato takvi mladi ljudi ne daju donaciju. Stariji ljudi ne koriste društvene mreže nego pretežito koriste televiziju za informiranje i pregled aktualnih vijesti u Hrvatskoj i u svijetu. Zato je potrebno usmjeriti pažnju na stariju populaciju i preko televizije se im se obratiti i upozoriti ih da više ne daju novac ilegalnim skupljačima finansijskih priloga.

Sada je situacija posve drugačija, usred svjetske pandemije uzrokovane koronavirusom kada smo svi prisiljeni na ograničeno kretanje i ostanak doma.

Nadajmo se da se nakon završetka pandemije, ovi kriminalci neće više usuditi vratiti se na javna mjesta da bi nastavili skupljati novčane priloge u ime gluhe zajednice.

Nadajmo se da će gore opisana ilegalna djelatnost uskoro biti prošlost.

mr. sc. Zlatko Orci

Illustrator: Pratigya Shakya

iz tiska- iz tiska- iz tiska- iz tiska- iz tiska- iz tiska- iz tiska -iz tiska - iz tiska - iz tiska - iz tiska - iz t

DONACIJA ZA GLUHE U HRVATSKOJ – PRIJEVARA!

24 SATA.HR 13.12.2019

To je prijevara, gluhi i nagluhi ne skupljaju donacije na ulici!

Hrvatski savez gluhih i nagluhih (HSGN) upozorio je da se po gradskim trgovima i ulicama diljem Hrvatske, a posebice sada u predbožićno vrijeme, susreću osobe koje se lažno predstavljaju kao gluhe osobe.

Autor: HINA

Petak, 13.12.2019. u 14:16

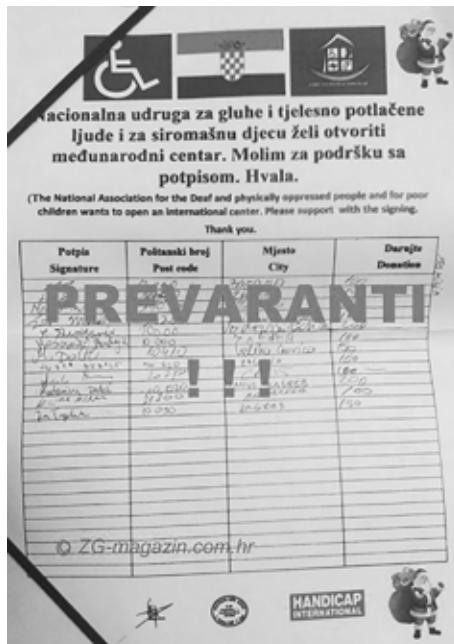
Te osobe nude građanima potpisnu listu i traže ih donacije. Želimo istaknuti da to nisu gluhe osobe, lažno se predstavljaju te iskorištavaju osjetljivost građana na osobe s invaliditetom, upozorava HSGN u priopćenju.

Navode i kako te osobe ne prikupljaju donacije za gluhe osobe te na taj način stvaraju pogrešnu sliku o gluhim i narušavaju ugled stogodišnje organizacije osoba s invaliditetom kao što je Hrvatski savez gluhih i nagluhih. HSGN upozorava i da uzastopno zaprimaju zabrinute pozive građana koji su zbuljeni zbog njihovog navodnog prikupljanja donacija.

„Ovim putem želimo naglasiti kako Hrvatski savez gluhih i nagluhih ne prikuplja donacije na spomenuti način. Mole se građani da ne nasjedaju na ovu prevaru, ne potpisuju, ne daju svoji OIB i ne daju novac tim osobama. Ovim putem željeli bismo Vas zamoliti za pomoć pri osvješćivanju građana o neprimjerjenim akcijama u našim gradovima kako bismo takvoj zloupotrebi statusa osoba s invaliditetom stali na kraj, „apeliraju iz HSGN-a.

Pročitajte više na: https://www.24sata.hr/news/to-je-prijevara-gluhi-i-nagluhi-ne-skupljaju-donacije-na-ulici-665066?fbclid=IwAR178t8JB6eF1uHvlpXXMssgw-XYxhiS5trpwSfOR3PDOCuu_1_WfpGOQI-24sata.hr

Minimalna uplata je 50 kuna, a najviše pohlepno traže veći iznos (100-300kn). To su prevaranti iz Bugarske i Rumunjske jer udruge kojima oni pripadaju ne postoje. Na papiru imaju nekoliko potpisa i svi donatori su navodno dali 100 i 200 kuna. Željela bih da stanovnici grada Zadra ne nasjedaju na ovo jer su lažni. Molila bih da podijelite ovo upozorenje svima i starijim osobama koji naivno nasjedaju na prevarante - napisala je čitateljica i poslala nam fotografiju letka.“

Zadarski.hr 7.3.2017.

PREVARANTI HARAJU POLICIJI PRED NOSOM

Mlade osobe glume gluhonijeme i traže najmanje 100 kuna, ne nasjedajte!

TRIBINA 2017-03-07 21:32

Javila nam se čitateljica koja je danas skoro prevarena u Zadru: „Pozdrav Zadarski.hr, molila bih da napišite članak kao upozorenje na vašoj stranici. U Zadru mnoštvo mladih koji se lažno predstavljaju kao "gluhi", skupljaju priloge za donaciju nacionalne udruge za djecu s poteškoćama u razvoju i osobe oštećena sluha.

Slično upozorenje uputio je večeras i poznati matematičar Toni Milun Jutarnjem listu. Naš poznati matematičar, na svom Facebooku prepričao je zgodu koja mu se jutros dogodila u centru Zagreba.

Predavač s Algebre kaže da grupe mlađih, navodno gluhotnjemih osoba, skupljaju priloge za gradnju svog centra, ali da je u samo nekoliko sekundi shvatio da je riječ o - prevari.

„Danas po cijelom gradu mnoštvo mlađih, navodno gluhotnjemih, koji skupljaju priloge za gradnju centra. Želio im dati 10 kn, ali kažu: ne može. Minimalna uplata 50 kuna. Na papiru imaju dvadesetak potpisa i svi donatori su navodno dali 200 kn.“

Uzeo svojih 10 kn nazad i pitao ih kojoj organizaciji pripadaju. Na to su počeli bježati. „Ne nasjedajte“ - napisao je Milun.

<https://zadarski.slobodnadalmacija.hr/tribina/clanak/id/472490/mlade-osobe-glume-gluhonijeme-i-traze-najmanje-100-kuna-ne-nasjedajte>

glas-slavonije.hr obavljeno 30. svibnja, 2019.

PREVARANTI NA ULICAMA SVE SU DRSKIJI

Tražio novac za centar za gluhe, pa mu iz ruke istrgnuo 100 kuna!

I prošle godine Osječani su bili na meti prevaranata

Osim lažnih gluhonijemih osoba, na ulicama su i lažni predstavnici UNICEF-a koji također traže novac uz prethodni potpis građana

U vrijeme kad na određenim mjestima u Osijeku pravi predstavnici UNICEF-a zaustavljaju građane u želji da se svojim donacijama priključe akcijama ove međunarodne organizacije, lukavi su se prevaranti dosjetili kako na lak način doći do novca. Naime, u užem središtu grada, pod krinkom UNICEF-a prikupljaju novac naihvi sugrađana od koji traže točno 50 kuna. Posvјedočilo nam je to nekoliko Osječana od kojih su neki nasjeli na prijevaru i donirali novac.

Zauštavili tumača

Znakovito je da se prikupljanje novca za navodni centar za UNICEF poklopio s prikupljanjem novca za navodni centar za gluhonijeme osobe. Naime, prevaranti koji se izdaju za gluhonijeme osobe ne odustaju - i dalje na gradskim ulicama i trgovima te parkiralištima

trgovačkih centara traže novac za gradnju nepostojećeg centra. Pri tome su, čini se, postali agresivniji nego što su to bili dosad. Iskusio je to 53-godišnji sugrađanin kojeg je prekučer u središtu grada zaustavio mladić i tražio potpis za centar za gluhe. Potom je izvadio novčanik, žećeći priložiti skromnu donaciju, i ne sluteći što će se dogoditi.

„Uzeo sam u ruke dvije novčanice i baš kad sam mu htio dati onu od 20 kuna, prevarant mi je iz ruke istrgnuo novčanicu od stotinu kuna i pobegao! Nisam u prvom trenutku niti shvatio što se dogodilo, a onda sam sjeo u auto i vozio se ulicama u okolini ne bih li ga našao, ali nisam uspio. Ovo je prevršilo svaku mjeru, otimaju novac iz ruke“ - prepričao nam je sugrađanin svoje gorko iskustvo.

Jedan od "gluhonijemih" novac je zatražio, ni manje ni više, nego od članice Udruge gluhih i nagluhih Osječko-baranjske županije, tumača i prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika Gordane Pešo. Novac za gradnju centra zatražio ju je u – prodavaonici odjeće.

„Čim sam počela komunicirati znakovnim jezikom, shvatila sam da pojma nema i da nije gluh,

nego je osoba koja itekako čuje. To je mladić od 30-ak godina, tamnije puti, koji je tražio novac za centar za gluhe koji naša udruga ne namjerava graditi. Osim toga, naša se udruga financira preko projekata, bilo da su od ministarstava, Osječko-baranjske županije, EU fondova, ili kojim drugim putem“ - ispričala nam je Pešo. Pozvala je građane da ne nasjeduju na prevarante koji, očito, godinama ne posustaju.

Uz to, Pešo ističe kako se prilikom doniranja njihovoj udruzi dobiva uplatnica kao dokaz donacije, a svaki je priljev novca, dakako, vidljiv.

Zatvorska kazna

„Ne znam više na koji način upozoriti građane da mi ne gradimo nikakav centar. Već sam čula da ih ima dosta u gradu, a nakon toga sam, evo, i sama bila svjedok, no s obzirom na to da sam tumač znakovnog jezika, nisu me mogli nikako prevariti“ - poručuje Pešo, podsjećajući da se o ovom problemu govorila godinama.

Znaju to i u policiji, no ipak PU osječko-baranjska nema evidentiranu ni jednu prijavu, niti su evidentirali kaznena djela prijevare osoba koji se predstavljaju kao

djelatnici organizacije UNICEF. „Za kazneno djelo prijevarare propisana je zatvorska kazna od šest mjeseci do pet godina zatvora. Za kvalificirani oblik ovoga kaznenog djela (ako je prijevarom pribavljeni znatna imovinska korist, ili prouzročena velika šteta), kazna je do osam godina zatvora“, odgovaraju nam iz PU osječko-baranjske, kao i to da, „ako je kaznenim djelom prijevarare pribavljena mala imovinska korist (do 1000 kuna), a počinitelj je postupao s tom namjerom, propisana kazna je do godinu dana zatvora. Kad je šteta pričinjena kaznenim djelom prijevarare mala, progon se poduzima prema privatnoj tužbi“ - poručuju iz PU osječko-baranjske.

Marija Mihelić

<http://www.glas-slavonije.hr/400734/3/Trazio-novac-za-centar-za-gluhe-pa-mu-iz-ruke-istrgnuo-100-kuna>

glas-slavonije.hr objavljeno 10. rujna, 2015.

NOVAC ZA TZV. MEĐUNARODNI CENTAR ZA GLUHE

Uzeli novac, a papir s potpisima donatora bacili u kantu za smeće?!

„Dala sam 50 kuna ne razmišljajući da je riječ o prijevari“, kaže Osječanka Ana R. Još je jednom došla do izražaja ne samo dobrota nego i naivnost građana koji su, u želji da novčano pomognu u gradnji ustanove za gluhe, nasjeli na prijevaru.

Naime, u kanti za smeće u blizini Kauflanda pronađen je papir s potpisima prikupljenima u svrhu otvaranja tzv. Međunarodnog centra za gluhe i tjelesno potlačene ljude

i za siromašnu djecu?! Istovjetan naziv isписан je i na engleskom jeziku, uz potrebne pečate, ali i nekoliko gramatičkih pogrešaka.

Kako doznajemo, riječ je o dvojici mlađih muškaraca koji “operiraju” ne samo na Jugu 2, gdje je pronađen odbačeni popis donatora, nego i na korzu, Sjenjaku te na Trgu A. Starčevića. Međutim, sudeći prema potpisima i novčanim iznosima doniranim, više je nego očito, u dobroj namjeri, osobe koje su prikupljale donacije i potpisile okoristile su se, kada se zbroje iznosi s odbačenog popisa, za samo nešto manje od tisuću kuna, no tko zna koliko su novca prikupili na drugim lokacijama.

Da je riječ o prevarantima nije ni na trenutak pomislila Osječanka Ana R. (podaci poznati redakciji), koja je donirala 50 kuna.

bre namjere skupljača donacija. Prevaranti bi vjerojatno ostali nezamijećeni da tzv. certifikat nije pronađen u kanti za smeće. Da je prevarant razljutio građane pokazuje i to što se vijest istoga dana proširila na društvenim mrežama. Za sada nije poznato tko su osobe koje su se predstavljale kao skupljači donacija. No, prema komentarima na društvenim mrežama vidljivo je da su mnogi nasamareni.

Naposljeku, nije naodmet dati još jednom savjet: sumnjive peticije i donacije, posebice one u kojima se traži novac na licu mjesata, ne potpisujte i ne vadite svoj novčanik bez temeljite provjere.

Marija MIHELIĆ

<http://www.glas-slavonije.hr/279377/3/Uzeli-novac-a-papirs-potpisima-donatora--bacili-u-kantu-za-smece>

„U tom trenu nisam uopće razmišljala da me netko želi prevariti. Štoviše, bilo mi je i neugodno što nemam više novca da im dam. Ali što ćemo, na pogreškama se uči,“ prokomentirala nam je Ana, dok je Osječanka Ivana E. (podaci poznati redakciji) dala 70 kuna prevarantima koje je zatekla u Ulici Hrvatske Republike. Ni ona nije posumnjala u do-

istariski.hr obavljeno 08.03.2017.

Rumunji se prave gluhi i po Puli skupljaju novac za lažnu udrugu Potpisna lista koju nam je poslala čitateljica

Jedna čitateljica upozorila nas je da se ovih dana po Puli i Rovinju grupa mlađih osoba lažno predstavlja kao gluha te prikuplja donacije za nepostojeću udrugu.

"Minimalna uplata je pedeset kuna, ali pohlepno traže i veće iznose - od sto do tristo kuna. Na papiru imaju nekoliko potpisa i svi donatori su navodno dali sto i dvjesto kuna", kaže čitateljica i dodaje da su po njenim saznanjima to prevaranti iz Rumunjske i Bugarske te da starije osobe naivno nasjedaju na takve prevare.

Čitateljica nam je poslala i fotografiju potpisne liste na kojoj ispod znaka za invalide piše "Nacionalna udruga za djecu s teškoćama u razvoju i osobe oštećena sluha u srcu kontakata na nacionalnoj razini moli za pomoć u Hrvatskoj". Provjerom u hrvatskom registru udruga utvrdili smo da takva organizacija doista ne postoji.

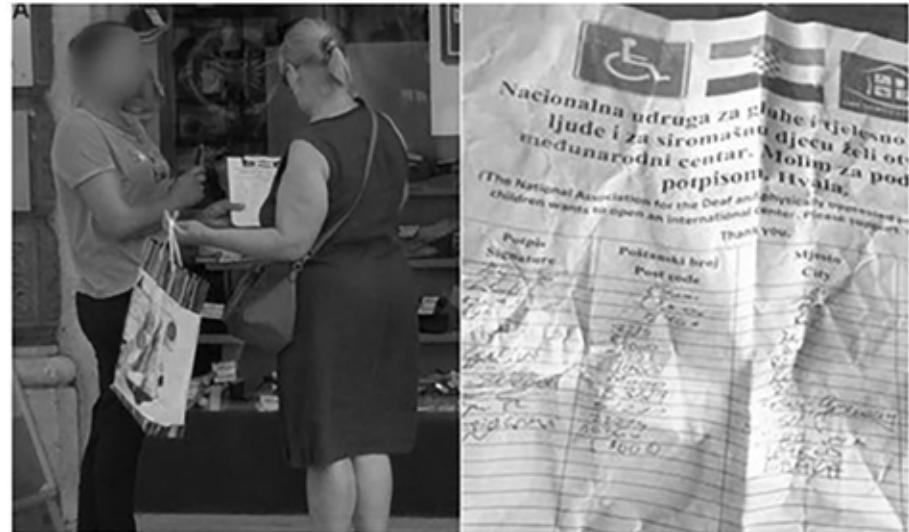
Na dnu liste je i logo Handicap International, no riječ je o međunarodnoj organizaciji koja nema podružnicu u Hrvatskoj i koja se uglavnom bavi pomaganjem osobama s invaliditetom u zemljama trećeg svijeta i ratnim područjima. Sudeći po pisanju drugih medija, sakupljači donacija operiraju po cijeloj Hrvatskoj.

Na neugodno iskustvo, prema pisanju Jutarnjeg lista, upozorio je i jedan Zagrepčanin, a slične stvari događale su se i u Zadru.

(K.S.R.)
<https://istarski.hr/node/40484-rumunji-se-prave-gluhi-i-po-puliskupljaju-novac-za-laznu-udrugu>

evarazdin.hr

Rumunjski državljanini lažno se predstavljaju kao gluhe osobe i po shopping centrima traže donacije od 100 ili 200 kuna

Iz Varaždinskog športskog saveza gluhih upozoravaju na prevare koje se događaju oko velikih shopping centara. Naime, strani državljanini glumeći gluhe osobe skupljaju novac. Na papiru koji imaju sa sobom napisano je da novac skupljaju za „gluhe i tjelesno potlačene ljude i siromašnu djecu, te da će s tim novcem pomoći otvaranju Međunarodnog centra. Ljudi se upisuju na taj papir i misle da doniraju iznose od 100 ili 200 kuna u humanitarne svrhe, a u stvari su prevareni.

Jedan sličan događaj zbio se proteklih dana u varaždinskom Shopping centru Supernova. Nenad Premužić, član VŠSG i gluha osoba ostao je zatečen kada je vidio nepoznatu mušku osobu kako prikuplja novac za gluhe. Potapšao ga je po ramenu i znakovnim jezikom pitao ga je što tu radi.

„Siguran sam da je to bila čujuća osoba, a meni je bio potpuno nepoznata,“ opisuje svoj susret s navodnim humanitarcem. „Nije razumio znakovni jezik, nešto je

promucao, te me odgurnuo i pobjegao. Nisam se odmah snašao a kada sam pošao za njim već je bio u automobilu rumunjskih registrarskih oznaka VW Passat karanvan. Nisam uspio zapamtiti regis-

tarski broj. Žao mi je što se tako nešto događa jer onda, između ostalog ispada da su gluhe osobe prosjaci,“ dodao je Premužić.

Nenad Premužić

Gluhi nisu prosjaci

U VŠSG, udruzi koja okuplja gluhe osobe koje se bave sportom nastoje i promijeniti negativnu sliku o gluhim osobama.

„Nažalost, ovakvih prevara ima sve više,“ rekao je predsjednik VŠSG Milan Lugić.

„Komuniciramo s drugim udružama gluhih u Hrvatskoj i Europi i saznali smo da je ovakav slučaj zabilježen nedavno i u

Novoj Gradiški. Vjerljivo još ima takvih slučajeva samo nitko ne obavještava o tome. Bilo je slučajeva takvog nelegalnog prikupljanja novca i u bolnicama. Svi moraju znati da gluhe osobe ne prose. Ovakvi slučajevi samo otežavaju naš položaj u društvu i poništavaju naša nastojanja za integracijom gluhih u svakodnevni život. Molim sve čitatelje da čim vide da netko prosi ili traži novac za gluhe pozove policiju jer su to sigurno prevaranti i varalice,“ zamolio je Lugarić.

prosjake

Autor: Ljiljana Hlača

U Rijeci ali i u ostalim gradovima mogu se vidjeti mlađi ljudi (navodno je riječ o strancima) koji predstavljajući se kao gluhi mole novac

, „Gluhe osobe ne podržavaju ovakve akcije. Ne podržavamo ni skupljanje priloga na temelju privjesaka gdje je također riječ o jednom obliku prosjačenja i najčešće je riječ o osobama koje ne žive u Rijeci. Gluhe osobe ne prosjače, one rade, imaju obitelj i ne bave s time,“ navodi Herega.

<http://www.novilist.hr/Vijesti/Rijeka/Udruga-gluhih-upozorava-gradane-Ne-nasjedajte-na-lazne-prosjake>

Milan Lugarić i Nenad Premužić

Udruge gluhih osoba sve više kontaktiraju putem interneta i društvenih mreža pa su neke od sličnih slučajeva prevare uspjeli i fotografirati. Te fotografije dijele kako bi ukazali na taj problem i kako bi se zaustavile takve prevare na račun gluhih osoba.

<https://evarazdin.hr/nasim-krajem/rumunjski-drzavljanini-lazno-se-predstavljavaju-kao-gluhe-osobe-i-po-shopping-centrima-traze-donacije-od-100-ili-200-kuna-372180/>

www.novilist.hr
15. ožujak 2017.

Udruga gluhih upozorava građane: Ne nasjedajte na lažne

je riječ o prevari i prosjačenju. Naime, u Rijeci ali i u ostalim gradovima mogu se vidjeti mlađi ljudi (navodno je riječ o strancima) koji predstavljajući se kao gluhi mole novac.

Na papiru temeljem kojeg prikupljaju novac istaknut je logo organizacije za koju navodno rade, na njemu se mogu vidjeti nekakvi potpisi i navodno uplaćene iznose. No to je sve laž. „Naša Udruga kao ni Hrvatski savez gluhih i nagluhih nemaju veze s ovim prosjačenjem. Sve je tu falsifikat – i logo i potpisi,“ rekao nam je predsjednik Udruge Damir Herega dodajući da je udruga ovakve slučajeve u više navrata prijavljivala policiji.

Novosti: Crna kronika 07.03.2017.

Prevaranti koji skupljaju priloge za gluhe osobe pojavili se i u Dalmaciji: ne nasjedajte, njihove udruge ne postoje

Piše R.R.

Nakon niza priča koje su nam stizale iz Zagreba, a koju je i na svom Facebooku profilu objavio poznati matematičar Toni Milun informacije o skupini prevaranta koji glume gluhe osobe i skupljaju donacije po 50 ili 100 kuna, proširile su se i na Dalmaciju.

Tijekom večeri javilo nam se nekolicina čitatelja iz Splita i Zadra sa informacijama o skupinama mlađih ljudi koji se lažno predstavljaju kao "gluhi", koji skupljaju priloge za donaciju nacionalne udruge za djecu s poteškoćama u razvoju i osobe oštećena sluha i dr. Minimalna uplata 50 kuna, a najviše pohlepno traže veći iznos (100 do 300 kuna).

Naši čitatelji upozoravaju da je riječ o skupinama prevaranata (iz Bugarske i Rumunjske, u-

glavnom romske nacionalnosti) jer udruge iz koji oni pripadaju ne postoje. Na papiru imaju nekoliko potpisa i svi donatorи su navodno dali 100 i 200 kuna.

Uglavnom, naši čitatelji upozoravaju da se nikako ne nasjeda na ovu priču, jer je riječ o lažnim invalidima koji uglavnom prilaze starijim osobama i ženama, te osobama za koje vjeruju da će naivno nasjetiti na prijevaru. Potom vrlo brzo bježe sa lo-

kacija na kojima su "snimljeni".

<https://www.slobodnadalmacija.hr/novosti/crna-kronika/clanak/id/472495/prevaranti-koji-sku-pljaju-priloge-za-gluhe-osobe-pojavili-se-i-u-dalmaciji-ne-nasjedajte-njihove-udruge-ne-postoje>

iz tiska- iz tiska- iz tiska- iz tiska- iz tiska- iz tiska- iz tiska -iz tiska - iz tiska - iz tiska - iz tiska - iz

DONACIJA ZA INVALIDE I GLUHE U EUROPI – PRIJEVARA!

FRANCUSKA

Gluhonijemi, prevare i potpisivanje lažnih peticija u Evropi

NAPISALA BETH WILLIAMS 27 svibanj 2017.

Turističke prijevare u Europi uključuju „gluhonijeme“ ljude s peticijama.

Lopovi i prevaranti zarađuju vrebajući dobra srca i naivnost turista. Upoznajte se s ovim prevarama i sačuvajte svoj novac. Prevara s lažnim gluhonijemima i prevara s potpisivanjem lažne peticije obično uključuje žene i mlade djevojke kao prevarantice.

Neke su trudne, te se ponekad i koji mladi dječak okoristi ovakvom prijevarom. Žene i mlade djevojke vrlo lako ovakvom prijevarom uzimaju novac od turista koji ne sumnjaju na neke nepravilnosti. Postoje ljudi koji uistinu žive s poteškoćama i mogu koristiti ovu metodu kako bi prikupili neki

novac. Prevaranti iskorištavaju osjećaje simpatije koje imaju turisti. Nažalost, većina žena koja Vam pristupi i predstavi se kao gluhonijema ili vas traži da potpišete lažnu peticiju ili vas jednostavno pokušava prevariti i uzeti vaš novac. Ali oni koji vas najviše dirnu u srce i to najbolje za njih funkcionira – uključuju siročad.

Kako funkcionira prijevara s lažnim peticijama

Kada pričamo o prijevari potpisivanja lažnih peticija, znajte da većinu vremena, peticije koje Vam prevaranti pokažu nisu službene peticije. Nisu čak niti peticije. Te lažne peticije su obično neka vrsta papira koji djeluje službeno, te kojim se traži neki oblik donacije za humanitarne

svrhe. To može biti za dobrotvorne svrhe za invalide, beskućnike, gluhi i/ili slijepu djecu – nebitno što je isprintano na formularu. Najzločestije je korištenje imena službene humanitarne organizacije, ali novac nikad ne ide njima.

Peticija je obično na engleskom jeziku – što bi Vam odmah trebalo pobuditi sumnju ako ste u zemlji gdje engleski nije službeni jezik. Svrstava Vas se i tretira kao američkog turista. Francuski je preferirani jezik u Parizu, pa zašto je onda peticija na engleskom? To je samo trik kako bi Vas prevarili za novac.

Ako date malu donaciju, u mnogo slučajeva će Vam prevaranti skrenuti pozornost na papir koji koriste za popisivanje donacija na kojem piše „Minimalne donacije 2,3,5 ili čak 10 eura“. Prevaranti će koristiti papir s različitim iznosima ovisno o tome što misle koliko novca mogu dobiti od Vas. Ako odbijete ili preispitate taj minimalni iznos, ovisno o prevarantima i tome vjeruju li u to da Vas mogu pritisnuti na to da date više novca, neki će postati ratoborni, vikati, psovati, pa čak i pljunuti na Vas.

U nastavku je link za video turista kojeg su lažni „gluhonijemi“ pokušali prevariti nagovarajući ga da potpiše lažnu peticiju dok mu je lopov pokušao ukrasti iPhone.

<https://www.corporatetravelsafety.com/safety-tips/deaf-mute-scams-in-europe/>

BELGIJA

Prevara o lažnim gluhimima koje je Olivier i njegov pokret demantirao: "Pravi gluhi su ljuti" (video)

Pierre Jacquet, objavljeno 14. studenog 2019. u 6:00 ujutro

Prije nešto više od tri godine, mladić nas je upozorio na **prevaru** u gradu Huyu putem narančastog gumba "Obavijesti nas". Pojedinci su se pretvarali da imaju oštećenje sluha i pokušavali prikupiti novac za otvaranje takozvanog novog prihvatnog centra.

"Dolaze vam s listom s logotipom regije Valonija, Europe i AWIPH (Valonska agencija za integraciju osoba s invaliditetom) i traže od vas da potpišete ovaj list i njihov daj novac ", zatim je uporno demantirao prevaranta koji je za takozvani dobar razlog tražio 5 eura. Pristao je na donaciju. Zatim je u nedoumici na-

zvao policiju koja je potvrdila ono čega se boji: bila je to prijevara.

Zajednica gluhih i nagluhih stidi se ovakvog pristupa!

Unatoč naporima vlasti, ova prevara i dalje ostaje aktualna u nekoliko gradova zemlje." Zajednica gluhih i nagluhih stidi se ovakvog pristupa! Nadamo se da će jednog dana te lažne molbe nestati", proglašava danas Olivier Delville, sudionik pokreta gluhih ljudi koji nam se obratio preko našeg narančastog gumba Alertez -mi.

Olivier je sam gluhi. Oglušio je u dobi od 5 godina, nakon meningi-

gradovima". Sa svoje strane, policija Huya, gdje je prijevara prijavljena prije tri godine, ukazuje da fenomen nije zastupljen više od godinu dana. Policija Boreala, gdje su se također odvijali slični događaji, kaže da je fenomen također suzbijen više od godinu dana. Međutim, te prijevare su još aktualne u većim gradovima poput Bruxellesa ili Liègea. Te se operacije događaju i u drugim zemljama kao što je Švicarska, gdje je na videozapisa na internetu pokazan način na koji postupaju umjetnici prijevare.

ALERTE À L'ARNAQUE
PAS OP VOOR OPLICHTERIJ
WATCH FOR THAT SCAM

FR NL EN
Des personnes se font passer pour des sourds et collectent de l'argent au profit d'associations qui n'existent pas !!! Ce phénomène explose dans les grandes villes.
Mensen doen alsof ze doorgaan voor gehoorlose en verzamelen geld voor verenigingen die niet bestaan !!! Dit soort fenomeen explodeert in de grote steden.
People pretend to be deaf and collect money for the benefit of associations that do not exist !!! This phenomenon is exploding in the big cities.
De echte doven zijn boos en mobiliseren om deze oplichterij te stoppen !
The real deaf are angry and mobilize to stop this scam !

Ne pas jeter sur le vélo public - goo niet op de openbare weg - do not throw on the public highway

Više od 1 milijun ljudi s nekim stupnjem gluhoće u Belgiji

Prema podacima Francuske federacije belgijskih gluhih (FFSB), više od milijun belgijskih državljanina je oštećenog sluha ili gluho, odnosno oko 9 od 100 ljudi.

Među njima moramo razlikovati ljude s blagom do umjerenom gluhoćom (66,5%), srednjom do teškom (27,5%) i dubokom do ukupnom (5,84%).

tisa. Ovaj stanovnik Gembloux-a godinama se borio protiv svih oblika diskriminacije koji utječu na njegov invaliditet. I čini mu se ključnim da ne dopusti lažnim gluhim osobama da nastave svoje nepoštene korake.

S Pokretom gluhih građana kreirao je prospekt koji upozorava građane na takvu praksu. „Ovo je pisano upozorenje na tri jezika: francuskom, nizozemskom i engleskom. Ovaj plakat namijenjen je belgijskom stanovništvu, kao i turistima, kako bi upozorio što veći broj ljudi na ove akcije", kaže on.

U priopćenju se spominje da fenomen "eksplodira u velikim

Kako osoba postaje oštećena sluha?

Slušni sustav podijeljen je u 3 dijela, vanjsko, srednje i unutarnje uho. Na ove različite dijelove uha mogu utjecati različiti čimbenici. Medicina razlikuje 3 glavne vrste gluhoće:

Gluhoća prijenosa - uzrokovana afekcijom srednjeg ili vanjskog uha. Različiti medicinski problemi mogu biti u nastanku: otitis, perforacija tifanuma, prljavština u uhu, začepljenje cerumena ...

Pacijenta je često moguće liječiti tako da povrati slušne kapacitete.

Gluhoća percepcije - posljedica je poremećaja u unutarnjem uhu, to jest na razini mehanizama koji zvučne vibracije pretvaraju u mozak. To mogu uzrokovati, primjerice, opetovana buka, slušalice koje idu previše jako, trauma glave, virusna infekcija ... Ova vrsta gluhoće je konačna.

Naslijedna gluhoća - blisko okruženje djeteta ne mora nužno imati gluhe članove obitelji. Gen može biti star nekoliko generacija i iznenada se ponovno pojaviti u obitelji. Svake godine se u našoj zemlji rodi 2 na svakih 1.000 djece s umjerenim do potpunim gubitkom sluha. Što se prije postavi dijagnoza, to je veća šansa da dijete odraste u okruženju prilagođenom njegovom invaliditetu.

<https://www rtl.be/info/vous/temoignages/de-faux-sourds-muets-tentent-d-descroquer-des-passants-dans-lesgrandes-villes-belge-la-communaute-des-sourds-et-malentendants-est-honteuse-de-cette-1167478.aspx?dt=06:00>

FRANCUSKA

Paris—FakePetitionScam—Watch Video and Learn From A Victim

NAPISALA BETH WILLIAMS
29. listopad 2019.

Budite oprezni u Parizu i ne nas jedajte na potpisivanje lažnih peticija

Prijevara s lažnim peticijama se uspješno odvija u Francuskoj, Italiji i Španjolskoj već godinama. To je prijevara na koju mnogi ljudi koji su prvi puta u zemlji nasledaju jer započinje s nečim što se čini kao legitiman razgovor s prijateljski nastrojenim lokalnim ljudima. Obično ćete naići na te prevarante s potpisnim listovima u mnogim većim metropolama i turističkim destinacijama.

– znajte da je vrlo moguće da Vas pokušavaju prevariti kako bi Vam uzeli novac. Nakon što potpišete peticiju (a navedeno je mnogo važnih razloga ili svrha za potpisivanje), gnjave Vas ponekad čak i do zastrašivanja da date „donaciju“ sada kada ste potpisali peticiju.

Prevareni putnici imaju nekoliko različitih verzija toga kako su pali na prijevare ljudi koji su ih potaknuli na potpisivanje „lažnih peticija“ – s tim da su neke od interakcija bile izrazito neugodne. Najbolji je savjet izbjegavati lažna potpisivanja peticija generalno.

Ako Vam priđe netko tko drži potpisnu listu ili komad papira koji nalikuje na peticiju, nemojte se uopće upuštati u razgovor s njima. Jednostavno recite „ne hvala“ (franc. „no merci“) i otidite. Ako

Kako funkcionira prijevara s potpisivanjem lažnih peticija

Prevaranti obično ciljaju na ljudе koji putuju sami, na parove ili manje grupe turista. Ako primijetite da će Vam prići mladi muškarac ili žena koji drže potpisnu listu i pozdravljaju Vas s osmijehom i iskrenim interesom

je potrebno, budite bezobrazni i ne dajte im da Vas uvuku u razgovor, jer ako im to dopustite, možete vrlo lako postati žrtva prijevare. Prijevara funkcionira ovako. Jednom kada potpišete to što mislite da je peticija, prevaranti će inzistirati da donirate nešto za svrhu za koju je peticija napravljena. Ako ne date „donaciju“, prevarant će se

pozvati na potpisani papir i reći da ste potpisom pristali na donaciju. Ako i dalje ne donirate ništa, prevarant će osmisliti neki drugi trik i reći Vam da ako ne donirate ništa, da će oni (prevaranti – ili kako se sami mogu nazivati „sakupljači potpisa/peticije“) morati osobno dati novac kao zalog za Vaš potpis na peticiji. Ako se budete odupirali, drugi mladi im mogu „priskočiti u pomoć“ kako bi Vas pritisnuli da platite. Scena može eskalirati od tog trenutka na različite načine, uključujući i druge lopove koji bi Vam mogli pokušati ukrasti torbu dok ste vi zauzeti raspravom.

Kako prevaranti s lažnim peticijama operiraju u svrhu pljačkanja bezazlenih putnika

Druga varijacija ove situacije je da prevaranti ciljaju nesvesne turiste koji sjede u kafićima. Prevarant specifično traži nekog tko bi mogao imati mobitel ili kamenu na stolu i koristi potpisivanje lažne peticije kao način odvlačenja pažnje da ga/ju ukradu. Posao lopova je, kad dođu do Vašeg stola, uključiti Vas u razgovor dok spuštaju svoje potpisne liste preko Vašeg mobitela ili kamere.

Lopov pokušava ovo učiniti na način da ne primijetite što radi – ponovno pomoću toga što Vas uključuje u verbalnu konverzaciju. Nakon kratkog razgovora i s nadom da su Vas uspjeli nagovoriti da nešto „donirate“ za njihovu prijevaru, lopov odlazi, zajedno s Vašim

mobitelom ili kamerom ispod njihovih potpisnih listova ili druge papirologije. Većinu vremena ovi lopovi su tako vješti da žrtvama treba neko vrijeme da uopće shvate da su opljačkani. Lekcija koja se može naučiti iz ovoga je da držite distancu s pretjerano prijateljski raspoloženim strancima i da ste uvijek svjesni gdje su Vam stvari kada sjedite za stolom negdje vani.

Žrtve lažne peticije upozoravaju: „Učite od drugih i ne nas jedajte na ovu prijevaru!“

<https://www.corporatetravelsafety.com/safety-tips/theft-of-a-travelers-iphone-in-paris-by-petitioners-who-stop-you-on-the-street-learn-from-the-victim/>

ENGLESKA

Rumunjska djeca i žene dio prevara „humanitarna akcija za gluhotnjeme“ prilikom koje koriste lažne obrasce UNICEF-a

Rumunjske žene i djeca se iskorištavaju za sudjelovanje u „zločestim i proračunatim“ lažnim humanitarnim akcijama na ulicama Manchestera. Ljudi su davali novac nakon što su upisani u lažne humanitarne UNICEF obrasce – koje su im davali prevaranti koji su se pravili da su gluhotnjem.

Rumunjske žene i djeca se iskorištavaju za sudjelovanje u „zločestim i proračunatim“ lažnim humanitarnim akcijama na ulicama Manchestera.

Ljudi su davali novac nakon što su upisani u lažne humanitarne UNICEF obrasce – koje su im davali prevaranti koji su se pravili da su gluhotnjem.

Prijevara je otkrivena i istaknuta na prekršajnom суду u Manchesteru kada je Marin Leventica (20) zatvorena na šest godina. Leventica iz Ulice Randolph u Longsightu je priznala daje prijevare počinjene ranije ovaj mjesec. Sud je čuo da živi s ujakom koji ju uzdržava.

Okružni sudac Paul Richardson joj je rekao: „Nije samo pitanje novca koji ste pronevjerili. Ovo znači da će ljudi biti manje spremni davati novac pravim humanitarnim organizacijama.“

„Ne vidim drugu alternativu nego momentalnu zatvorsku kaznu za ove prekršaje. Smatram da se mora uzeti u obzir zgrađanje javnosti i da drugi trebaju shvatiti kako se

ovakav tip prekršaja tretira vrlo ozbiljno u očima pravnog sustava.“

Helen Veitch, tužiteljica, je rekla kako je policija promatrала Laventicu kako prilazi muškarcima noseći potpisne liste i lažne formulare tvrdeći kako skuplja novac u ime humanitarne udruge za pomoć djeci. Kada su ju priveli 4. siječnja priznala je: „Već su me uhitili radi ovoga i prije.“

Nakon jamčevine, ponovno je ponovila prekršaj četiri dana kasnije. Tri su osobe, u policijskim izvještajima, opisale kako su bili zaustavljeni i kako su im se na potpisnim papirima i formularima isticale riječi „poteškoća“ i „njem“. Gospođa Veitch je izjavila: „Ovo je davalo dojam da skupljaju novac za humanitarne svrhe.

Drugom prilikom je Leventica bila uhićena zajedno sa tri druge Rumunjke koje su, također, koristile lažne obrasce, rečeno je na sudu. Peter Brennan je, braneći, rekao da su prekršaji bili „zločesti i proračunati“ s elementima planiranja.

Obrasci su prikazivali listu donacija koje su bile lažne kako bi se ljudi uvjerilo da je to prava humanitarna organizacija. Gospodin Brennan je rekao: „Žene, mlade djevojke i djeca koja se iskoristišavaju za obnašanje ovih zločina ne pričaju Engleski – i tvrde da su gluha i nijema.

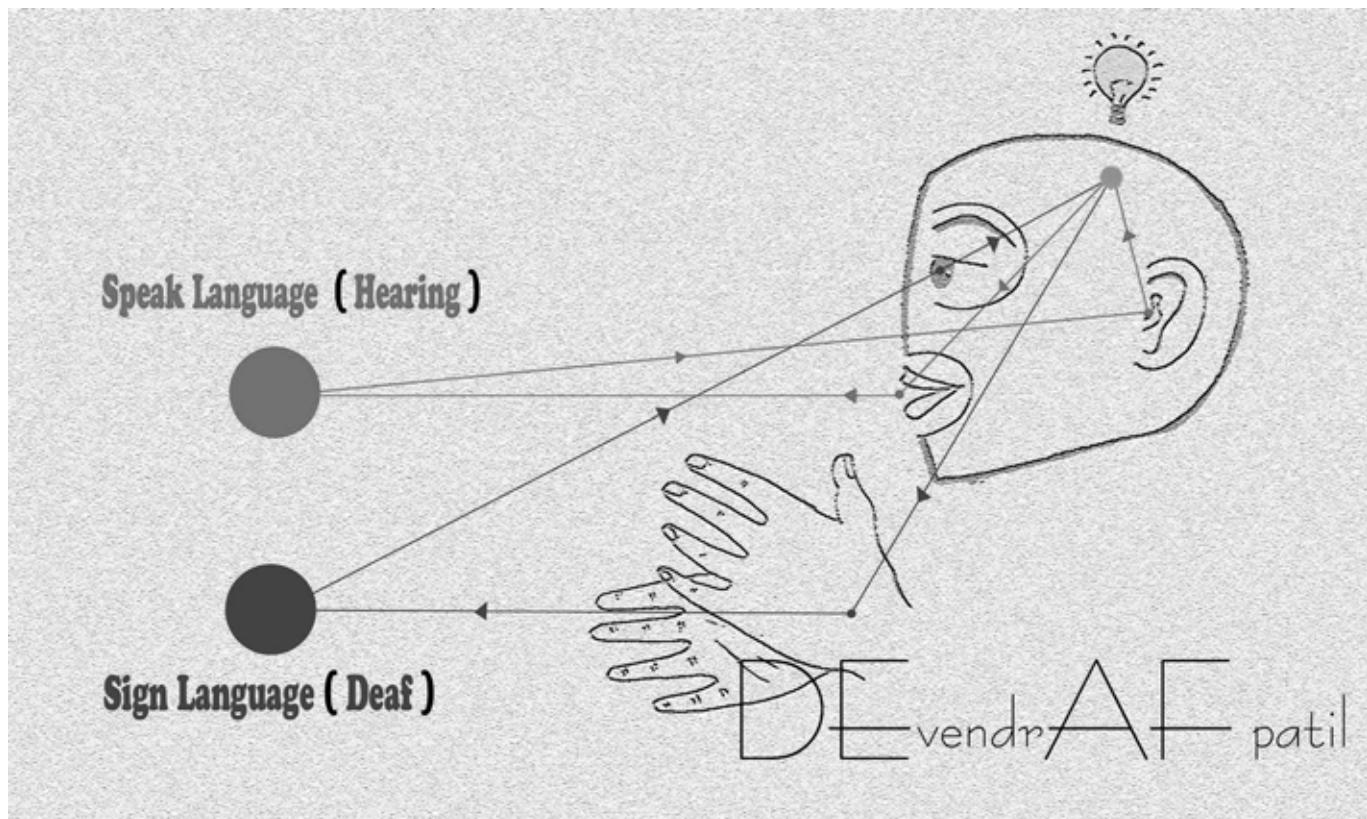
Još se jedna Rumunka trebala pojaviti danas na izricanju kazne nakon što priznala krivnju za slične prekršaje. Gospodin Brennan je rekao

da su joj ljudi odgovorni za organizaciju ove prijevare rekli da je to „moljenje preko papira“. Rekao je: „Ovo se govori toj „pješadiji“ kako bi se minimizirala ozbiljnost toga što rade.“

Sudac Richardson je izjavio kako je video mnogo ljudi iz Istočne Europe na ulicama. On tvrdi: „Oni zadobiju mnoge simpatije od ljudi i oni budu spremni donirati.“

<https://www.manchesterevening-news.co.uk/news/local-news/romanian-kids-and-women-in-deaf-and-mute-680669>

Odabralo: Lino Ujčić

KAKO SE GLUHE OSOBE MOGU UKLJUČITI U GLAZBENE AKTIVNOSTI I UŽIVATI U NJIMA PREMA DANNIJIU LANEU

Sam naslov „Dobrotvorne glazbe Gluhi za gluhe“ može se činiti kontradikcijom, ali, prema Dannyju Laneu, izvršnom direktoru organizacije sa sjedištem u Yorkshireu, to je samo zato što još uvijek postoji zabluda da ljudi s oštećenjem sluha ne mogu biti muzikalni.

Danny Lane kaže: „Treba biti puno više svijesti o tome što gluhi ljudi mogu postići. Treba očekivati da će gluhi ljudi moći pristupiti, igrati i uživati u glazbi.“ A to je ono što glazba i gluhi imaju za cilj - srušiti prepreke koje mladim ljudima onemogućavaju da imaju glazbu u svom životu. Sam Danny je živi dokaz da je za osobu s gubitkom sluha i više nego moguće postati vrhunski glazbenik i da mu slušanje glazbe može pružati ogromno zadovoljstvo.

Njegovi roditelji su ga ohrađili da se pridruži bratu u sviranju mjedi, još dok je bio u školi. Također je naučio svirati klavir i upisao GCSE u glazbi koja ga je, u konačnici, dovela do studija francuskog jezika i glazbe na Sveučilištu Keele u Staffordshireu.

„Ne bih mogao s povjerenjem komunicirati da nije glazbe,“ kaže on. „Glazba nije samo slušanje ili stvaranje zvuka, već dijeljenje kreativnih ideja, komunikacija s drugima i proslava postignuća performansa.“

Danny Lane, izvršni direktor Glazbe i gluhih

Danas je on na čelu revolucionarne glazbene ljubavi koju je osnovao poznati gluhi orguljaš Huddersfield dr. Paul Whittaker OBE, te koja je 2015. godine odstupila nakon 27 godina. Prvi želi pokazati točno za što su gluhi glazbenici sposobni.

Paul Whittaker OBE

U tu svrhu, glazba i gluhi, koji je sada sa sjedištem u Halifaxu, ali djeluju na nacionalnoj razini, oformili su četvoricu talentiranih glazbenika, uključujući i samog Dannyja, koji održavaju nastupe širom Velike Britanije.

Poznat kao Ansambl FORTE, financiralo ga je Umjetničko vijeće. Danny svira glasovir uz flautisticu Ruth Montgomery, trubu i glazbenika Seana Chandlera i violinisticu Eloise Garland, koja također pjeva. Glazbenici dolaze iz cijele Velike Britanije, a već su svirali na lokacijama u Londonu, Gatesheadu i Liverpoolu. „Nismo vidjeli gluhe glazbenike kako nastupaju,“ kaže Danny, „pa smo pomislili da je vrijeme da nešto učinimo

Danny Lane, predsjednik Uprave za glazbu i gluhe i kolege Ros Rowe, Will Hunt, Bill Sykes i Sheryl Gale

u vezi s tim. Znao sam sve glazbenike, ali nismo zajedno svirali prije prošle godine.

Ove godine smo igrali u House of Lords, što je bilo nevjerojatno. Naši koncerti privlače i gluhi i čujući publiku. "

Iako nema razloga zbog kojeg glazbenik koji nema sluha ne može postići visoke glazbene standarde, Danny kaže da se premalo ljudi potiče na razmišljanje o profesionalnosti, a na poslu još uvijek postoje predrasude. Poznaje jednog mladog gluhog glazbenika koji je sakrio invaliditet da bi stekao mjesto na konzervatoriju.

„Borio se da uđe na konzervatorij, tako da nije spomenuo svoju gluhoću; treba ih vrednovati samo po njihovim glazbenim sposobnostima ", dodao je.

Dok Danny nosi ono što opisuje kao "staromodan analogni slušni aparat", jer digitalni slušni aparati utječu na njegovu sposobnost sviranja glazbe, u svakodnevnom su radu još uvijek potrebne usluge prevoditelja. Prevoditeljica Sheryl Gale, koja kaže da se educirala nakon što je shvatila komunikacijske probleme s kojima se gluhi ljudi susreću, te sada putuje s njim dok obilazi škole i zajednice u cijeloj zemlji.

Danny izravno radi s gluhim mladima, kao i na obrazovanju učitelja i glazbenih radionica.

Organizacija također ima mrežu slobodnih glazbenika. Veliki dio njegova rada nalazi se u redovnim školama, gdje bi moglo biti samo jedno ili dvoje gluhe djece, a on vodi zajedničke radionice za gluhi i čujući djecu.

Drugi veliki projekt koji su poduzeli Music and the Gluf u protekljoj godini, bio je udruživanje snaga sa Sveučilištem Huddersfield kako bi se pogledali načini na koje se brzo napredujuća digitalna tehnologija može iskoristiti kako bi se gluhim omogućilo pristupanje glazbi.

Kao što je poznato, tvrtka Frequalise surađivala je s lokalnim školama i djeci s oštećenjem sluha omogućila eksperimentiranje s računalnim softverom i glazbenim aplikacijama.

jama na tabletima i telefonima. „Tehnologija mijenja način na koji živimo,“ kaže Danny, „i tako je prilagodljiva.

Postoje kvalitetne glazbene aplikacije, neke od njih su besplatne ili s niskom cijenom, koje se mogu koristiti. Istražili smo niz različitih stvari. Jedno smo otkrili da je pjevanje prilično popularno. Čak i ako je netko gluhi, želi biti poput njihovog pop idola i upotrijebiti mikrofon. " Nalazi projekta, koji su prošlog mjeseca podijeljeni na semi-

naru u Huddersfieldu, mogli bi, kaže, promijeniti način školovanja gluhe djece i mladih.

U srcu Dannyjevog rada nalazi se uvjerenje da nema razloga zašto gluha djeca ne bi trebala imati glazbeno obrazovanje. Kako kaže: „U nekim školama oni su isključeni iz nastave glazbe i vjerujem da to strašno. Važno je da djeca ne propuštaju nijednu aktivnost, posebno ne glazbenu.“

Glazba i gluhi su dobili svoje

mjesto u Velikoj Britaniji, ali Danny kaže da postoje znakovи da i druge zemlje počinju razmišljati na nov način: „Prošle smo godine otišli u Australiju na turneju i ustanovili smo da u školama nema glazbenih programa za gluhe mlađe ljudi, ali neki su ih planirali osnovati. Već sljedeće godine imali smo zahtjeva da odemo u Ameriku, Portugal i Kanadu, pa postoji sve veći interes.“

Lino Ujčić

karikature: Lino Ujčić

CHRISTINE SUN KIM, GLUHA UMJETNICA KOJA JE IZVELA HIMNU UZ DEMI LOVATO NA SUPER BOWLU

Christine Sun Kim je 39-godišnja američka umjetnica, rođena u Berlinu i bavi se interpretiranjem glazbe kao i ilustracijama.

Posebno je zapažena na Bijenalu Whitney 2019. Kako svake godine prije Super Bowla, nad – nacionalna asocijacija Gluhih traži gluhih osoba koja bi predstavljala gluhe na tom najgledanijem događaju u Americi.

Tako su, na osnovu predanih video zapisa, odabrali baš Christinu Sun Kim da izvede državnu himnu na Američkom znakovnom jeziku. Poziv na nastup ju je šokirao, ali je bila jako sretna što može predstavljati tolike gluhe širom SAD-a.

Za sebe kaže da je veliki domoljub i kako je ponosna na američke zakone o invalidnosti.

gometnog stadiona? (Jeste li uopće ljubitelj nogometa?)

Nikada u životu nisam zamišljala da to radim! Već imam noćne more da sam zaboravila tekst tijekom izvođenja. Sad kad razmislim o tome, mislim da nikada nisam bila na NFL igri, ali odrasla sam gledajući kako moji korejsko - američki rođaci navijaju za svoje timove na TV-u.

Svakako je čast predstavljati zajednicu gluhih na jednom od američki najgledanijih događaja. Jeste li se ikad zamislili da ste u središtu no-

Osim gledanja reklama, nogomet nikad me nije posebno zanimalo. Ali Super Bowl prilika je da predstavljam svoju zajednicu. Budući da se igra

prikazuje svake godine u drugim emisijama, nije zajamčeno vrijeme emitiranja; ove godine, odluka je u potpunosti na FOX – u koliko će prikazati na svom kanalu - nadam se barem nekoliko sekundi.

Kakav je vaš odnos sa sportom i vidite li neku povezanost sporta s vašom umjetničkom praksom? Treba li na horizontu očekivati neka umjetnička djela nadahnuta nogometom?

Ha-ha, možda. Mislim da sam tipična Amerikanka. Dok sam bila mala, bavila sam se mnogo godina gimnastikom i plivanjem, ali nikad nisam bila tako dobra. Sjećam se da je tijekom 1990-ih među lokalnim novinama postojao trend pojavljivanja gluhih srednjoškolskih sportaša. U osnovi, "Wow, gluhi sportaši su normalni

poput nas, bave se sportom!". Također sam oduvijek bila navijačica. Jednom sam bila na audiciji za navijački odred u srednjoj školi i nisam se proslavila. Smiješno je, ali svaki put kada vježbam znakovanje himne,

Razmišljala sam o tome kako se svoju izvedbu pretočiti u video rad.

Vaša umjetnost može biti vrlo politička. Kad su od vas tražili da znakujete himnu, je li bilo okljevanja s vaše strane? Ako je tako, zašto?

Moja umjetnost je oduvijek bila politička - uglavnom zbog toga što sam i za svoj identitet i jezik i započela svoj politički angažman. Ja sam prva gluha američko - azijskog podrijetla koja će znakovati himnu.

Razmišljam da kao tinejdžer gledam povjesnu televizijsku seriju "All-American Girl" Margaret Cho. To mi je potpuno pomutilo um.

Lino Ujčić

natjera me na razmišljanje o tome kako su moji veliki pokreti tako slični navijanju.

OTKRIVENO PODRIJETLO ZNAKOVNOG JEZIKA: ZNANSTVENICI TVRDE DA SU SVE ZNAKOVNE VARIJACIJE EVOLUIRE IZ SVEGA PET EUROPSKIH IZVORA

- Znanstvenici su analizirali zamršenost 40 trenutnih i 36 povijesnih znakovnih jezika

- Pronađena su obilježja 5 većih rodova u trenutnim znakovnim jezicima u svijetu

- Britanski, francuski, španjolski, austrijski i švedski znakovni jezici su bili tih 5 originalnih jezika

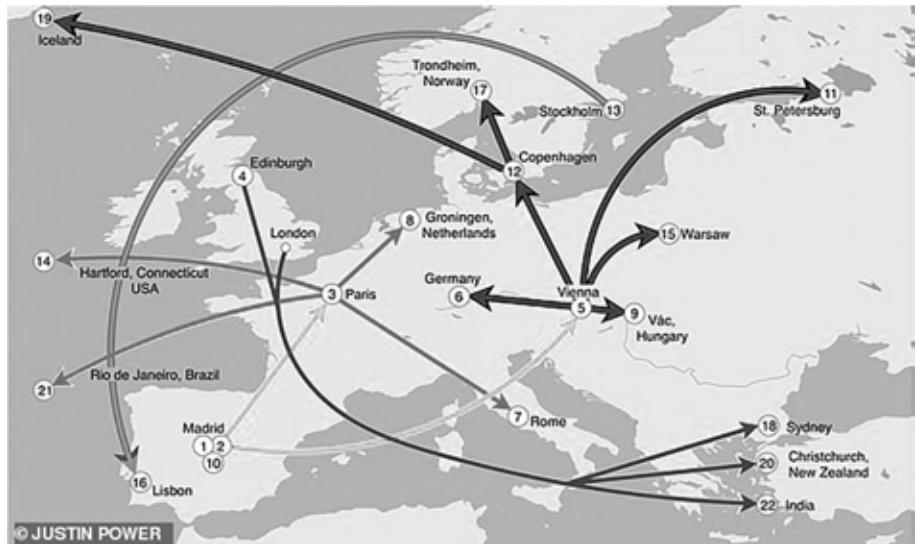
- Navedeni znakovni jezici su evoluirali u suvremene varijacije nakon kasnog 18. stoljeća

Napisao: Joe Pinkstone

Znakovni jezici, kao i govoreni, tako variraju diljem svijeta, ali stručnjaci znaju malo o tome kako su različiti dijalekti evoluirali. Znanstvenici su zaronili u nasljeđstva znakovnih jezika proučavajući nijanse 40 trenutnih i 36 povijesnih verzija (zaliha) znakovnih jezika.

Sada je nova studija o 40 trenutnih i 36 povijesnih znakovnih jezika, otkrila da svi proizlaze iz pet glavnih izvora.

Istraživači vjeruju da se pet glavnih europskih verzija znakovnog jezika – britanski, francuski, španjolski, austrijski i švedski – proširilo svijetom u kasnom 18. stoljeću i evoluiralo, time i oblikovalo, mnoštvo jezika koje viđamo danas.

Istraživači vjeruju da se pet glavnih europskih jezičnih loza – britanski (tamno plava), francuski (tirkizna), španjolski (ružičasta), austrijski (tamno zelena) i švedski (svijetlo plava) – proširilo svijetom u kasnom 18. stoljeću i evoluiralo kako bi oblikovalo mnoštvo znakovnih jezika koji danas postoje.

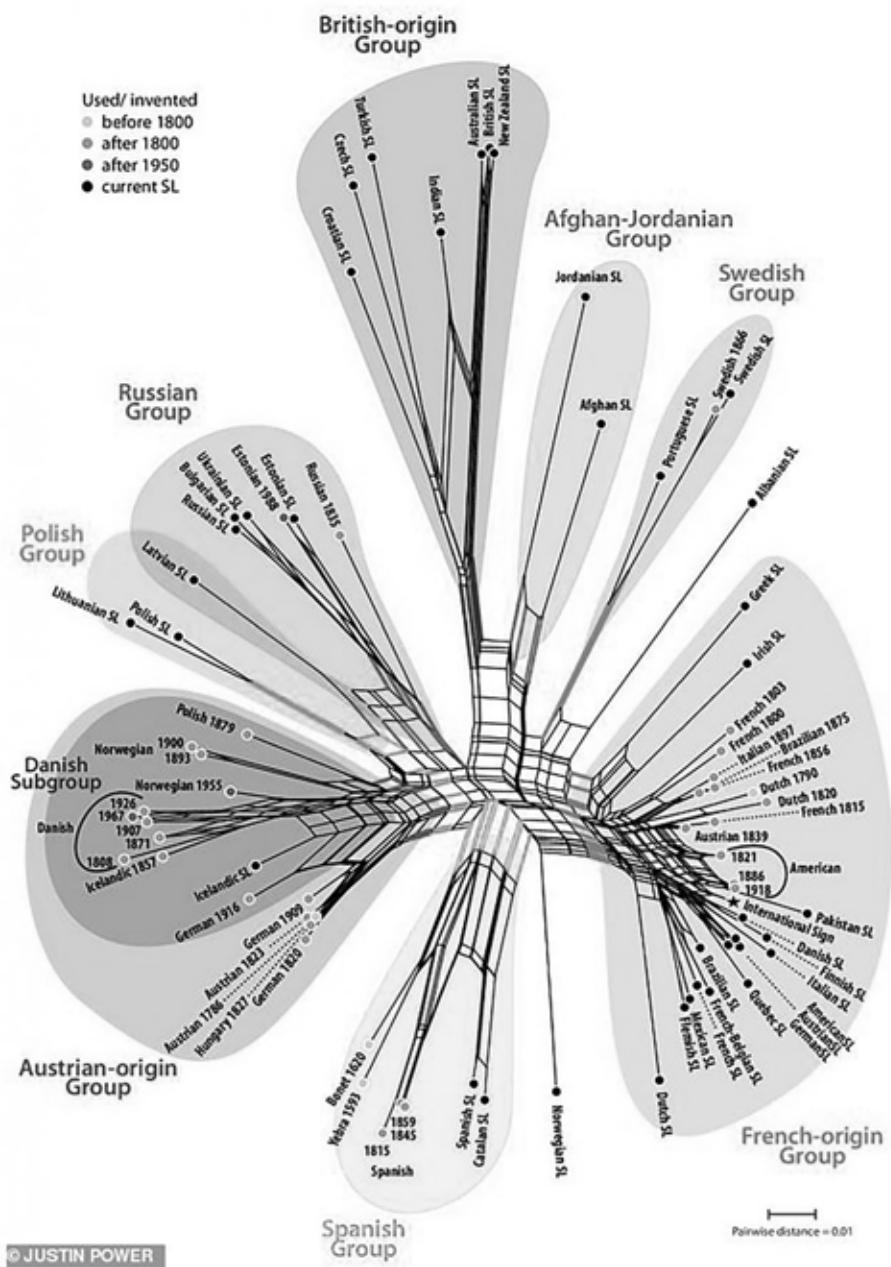
Znakovni jezici, kao i govoreni, tako variraju diljem svijeta, ali stručnjaci znaju malo o tome kako su različiti dijalekti evoluirali. Znanstvenici su zaronili u nasljeđstva znakovnih jezika proučavajući nijanse 40 trenutnih i 36 povijesnih verzija (zaliha) znakovnih jezika.

Jezičari su dugo proučavali podrijetlo ljudskog govora, u dva stoljeća istraživanja posvećenih otpetljavanju okolnosti rođenja i evolucije ljudskog dijaloga.

Ali istraživači sa Sveučilišta u Texasu tvrde da je znakovni jezik puno manje istraživan, bez obzira na to što je „star barem koliko i govor“. Justin Power, doktorand na Sveučilištu u Texasu u SAD-u i prvi autor studije, je izjavio: „Dok se evolucija govorjenih jezika proučavala više od 200 godina, istraživanje evolucije znakovnih jezika je i dalje u ranim fazama.“

„Većina toga što znamo o povijesti suvremenih znakovnih jezika je došlo iz povjesnih izvještaja o kontaktu između edukacijskih ustanova za gluhe i edukatora.“ „Mi smo htjeli saznati hoće li usporedba znakovnih jezika, ako koristimo suvremene i povijesne izvore, osvijetliti načine na koje su se europski znakovni jezici razvili i raširili oko svijeta.“

Istraživanje, objavljeno u časopisu „Royal Society Open Science“ (prijevod: „Otvorena Znanost Kraljevskog Društva“), je procijenilo da postoji ukupno 76 „ručnih abeceda“ znakovnog jezika. Ručne abecede su oblici koje korisnici znakovnog jezika koriste kako bi sricali pisane riječi koristeći slijed oblika pokazanih rukama. Takve abecede datiraju još iz 17. stoljeća, te su se razvile stvaranjem obrazovnih institucija za Gluhe tijekom europskog prosvjetiteljstva.

Pet velikih loza i pregršt manjih jezika (poljski, ruski, afganički) je pomoglo stvaranju današnjeg mnoštva različitih znakovnih jezika. Na slici su prikazane te različite loze koje su proizvele današnje bogatstvo znakovnih varijacija.

Tehnike evolucijske biologije i lingvistike su se primjenjivale na različite jezike kako bi se pronašle neke sličnosti među njima.

Ove suptilne sličnosti i veze među njima su onda korištene kako bi se ocrtale njihove evolucijske linije i loze.

Uz pomoć toga, istraživači su kreirali fizičku kartu na kojoj su prikazali gdje i kako su se znakovni jezici proširili Evropom, a zatim i ostatkom svijeta. Na primjer, istraživači su

pronašli utjecaje francuskog znakovnog jezika na obrazovanje gluhih i zajednica koje koriste znakovni jezik u zapadnoj Europi i u Amerikama.

Uz to, istraživački je tim uspio ući u trag austrijskom znakovnom jeziku koji je raspršen u centralnoj i sjever-

noj Europi, kao i u Rusiji. Gospodin Power je izjavio: „Metode umreženosti nam dopuštaju detaljno analizirati kompleksnu evoluciju čitavih loza jezika, ručnih abeceda i individualnih ručnih oblika.“

„Uključivanje ovih metoda, zajedno s našim istraživanjima po-

vijesti ručnih abeceda, daje nam moćan okvir za razumijevanje evolucije znakovnih jezika.“

<https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-7915237/All-sign-languages-world-evolved-just-FIVE-European-sources-scientists-claim.html>

KAKO SE ENGLESKI ZNAKOVNI JEZIK RAZLIKUJE DILJEM SVIJETA?

Postoji oko 37,5 milijuna gluhih ili osjećena sluha na području SAD-a, te je Američki znakovni jezik (ASL), treći najkorišteniji jezik u zemlji.

ASL je kompletan jezik koji koristi znakove koji se sastoje od pomicanja ruku u

kombinaciji s facijalnom ekspresijom i stavom tijela.

To je primarni jezik mnogih Amerikanaca Sjeverne Amerike koji su gluhi, te je jedan od mnogih komunikacijskih opcija generalno za ljude koji su gluhi ili oštećena slухa. Britanski znakovni jezik (BSL) se koristi umjesto ASL-a u Ujedinjenom Kraljevstvu. Korisnici BSL-a koriste obje ruke za srianje abecede, dok ASL korisnici koriste samo jednu.

<https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-7915237/All-sign-languages-world-evolved-just-FIVE-European-sources-scientists-claim.html>

INTERVJU S ANDREJOM DRAGUNOVOM, GLUHIM UMJETNIKOM IZ SANKT PETERSBURGA

Ovaj je intervju obavljen u Zagrebu, za vrijeme Dragunovog kratkog boravka.

Gospodine Dragunov, možete li se predstaviti čitateljima našeg časopisa „Pljesak jedne ruke“ i ujedno nam reći otkud ime „gesta“?

Zovem se Andrey Dragunov, iz Rusije sam. Moje ime je „gesta“ jer me to obilježava (prstima pokazuje zvijezdu) kao posebnog, jedinstvenog. Objasniti će.

Trenirao sam ples s čujućim ljudima. Poslije plesa svi su međusobno razgovarali, a meni je bilo dosadno i odjednom sam se igrati prstima. Čujući su primijetili i pitali me što radim.

Prvo što sam im pokazao bio je taj znak. S divljenjem su gledali i rekli da je predivno. Tad nisam razumio što mi znači taj znak. Bio sam zbumen, ali sam nastavio isprobavati, vježbati, igrati se s prstima i tad sam shvatio da moji prsti formiraju zvijezdu. I tako sam dobio ime.

plesa prstima.

Jeste li vi gluha osoba iz gluhe obitelji?

Da, rođen sam u gluhoj obitelji u Sankt Petersburgu, u Rusiji. Nikad nisam čuo glazbu od djetinjstva.

Već sam rekao, sve je počelo s plesom pa do otkrivanja kako sam vježbati. Ali jednog dana sam preko interneta video jednog momka s dugom kosom koji je na sve načine koristio prste.

A školovanje?

Pohađao sam školu za gluhe gdje se čitalo s usana. Ipak sam ostao vjeran sebi, ja sam gluha osoba. Znakovni jezik sam naučio od roditelja.

Ta me slika zadivila. Bile su to vježbe za pomoć kod artritičnih nožnih prstiju. Pokušao sam to ponoviti, ali onda sam pomislio, a zašto moram kopirati?

Molim vas još jednom nam kažite sve u vezi tog neobičnog

© Xenia Dürr

Ne želim kopiju, želim nešto jedinstveno! Najprije sam stvorio abecedu igrajući se s prstima.

Imao sam podršku okoline, pa sam nastavio vježbati i isprobavati dok ti pokreti prstiju nisu postali ples. Ovi plesovi imaju puno vizualnih elemenata.

Koliko se godina bavite plesom?

Počeo sam kad mi je bilo 15 godina, sad imam 27 godina, pa vi izračunajte.

Na čemu trenutno radite?

Putujem svijetom, održavam seminare za one koji žele naučiti taj način plesa, snimam videa, reklame. Bavim se glumom. Bio

sam u Austriji, Turskoj, Bugarskoj. Imao sam uspješan trening za gluhe u Turskoj i Njemačkoj. Osim s gluhim, radim i sa slabovidnim ljudima. Volim svoj posao, zabavno je i pozitivno. To mi je ujedno i hobi. Stječem puno vrijednog iskustva.

Kao što sam već rekao, učio sam preko interneta i sad učim,

ali nikad ne kopiram. Učitelji su bili iznenađeni što sam uspio naučiti na ovaj način. Uvijek sam volio biti s čujućim ljudima i najprije sam njima predavao.

Kasnije sam sudjelovao u video projektima, opet među čujućima. Vodio sam treninge za razne čujuće ljude, za zdrave ali i za fizički onesposobljene.

Intervju sa Andrejom Dragunovim

Npr. ne mogu pomicati ramena. Pomažem im riješiti problem. Učim ih kako pokrenuti ukočene noge, radim i s onima koji pogrbljeno hodaju.

Ali jednoga dana sam se upitao – kako pomoći gluhi ma? Također ih treba učiti. Gluhi su bili zakočeni. Bilo je teško probiti led, ali na kraju sam uspio. Prevladano je nepovjerenje i organizirao sam treninge za gluhe.

Kakav je utisak ostavio Zagreb na vas? Kako se osjećate u Zagrebu?

Prvi m je utisak bio izvanredan, došao sam s prijateljicom pa sam se osjećao sigurno i lijepo i brzo sam se priviknuo i osjećao sam kao da sam kod kuće, tako da mi nije bio problem naviknuti se na život u Hrvatskoj.

Najviše mi se svidjelo ono što sam video u centru grada, stara gradska jezgra.

U Zagrebu je najbolje to što svugdje mogu pješice pa mogu detaljno vidjeti i jednostavno osjetiti duh grada. Zagreb je odličan, predivan grad.

Što biste željeli reći Gluhim Hrvatima?

Molio bih sve da budu pozitivni. Znajte da je život uvijek bio težak život, ali pokušajte, otvorite se nečemu, napravite korak u onome što ste dobri.

Ako ne i dalje čete drhtati iznutra. Nadam se da ste svi znatiželjni i da barem gledate što se događa oko vas.

Ne mora to biti ples, može biti film, slikanje, neke druge ideje. Možete sve to što jako želite. Sretno!

Lino Ujčić

Andrejov nastup u „Movie Pub-u“ u Zagrebu

LIJEČENJE GLUHOĆE KOD DJECE POMOĆU VLASTITIH MATIČNIH STANICA

Senzori- neuralna gluhoća se javlja kod oštećenja strukture unutarnjeg uha, pri čemu je razbijen glavni proces stvaranja živčanih impulsa koji su odgovor na zvučne valove. Oštećenja nastaju, pri traumi tijekom poroda ili hipoksije, kao i alergijskih reakcija, infekcija zbog određenih lijekova.

U eksperimentu su sudjelovala djeca koja smiju koristiti matične stanice dobivene isključivo od vlastite krvi pupkovine, iz svojih rezervi.

Prvi član tretmana od 7 tjedana bio je Finn McGrath. Beba koja je zbog duže hipoksije bila gluha i imala oštećenja

Reagirao je na zvukove. Naučio pjesme i glasove nakon treće transfuzije pokazalo se da dječak čuje normalno. Dječakovi roditelji spasili su svoju pupčanu krv iz pupkovine u privatnoj banci krvi iz pupkovine Registra, koja je pokrovitelj ove studije.

Zahvaljujući Texas Medical centru eksperiment se nastavlja i u njega će uključiti djecu od 6 tjedana do 18 mjeseci, s dijagnozom perceptivne gluhoće i koji imaju u registru krvi pupkovine. Voditelj istraživanja

Sami Fakhri je rekao da iako su znanstvenici u početnim fazama procesa, rezultati već izgledaju vrlo obećavajuće.

Ova bolest pogarda u prosjeku šestero djece na tisuću. Američki Ured za droge i lijekove dao je dozvolu za obavljanje istraživanja o sigurnosti (faza I) i učinkovitosti (faza II) tretmana matičnih stanica na maloj skupini djece s perceptivnom gluhoćom.

nekih unutrašnjih organa. U studenom 2009. godine obavili su prvu transfuziju krvi iz pupkovine bebe. Zatim su obavili i drugu transfuziju i tad se vidjelo poboljšanje.

Izvor: <https://hor.gurushealth.ru/bolesti-simptoma-lije%C4%8Denje/pedijatrija/6648-znanstvenici-ka%C5%BEu-da-uspjeh-u-lije%C4%8Denju-gluho%C4%87e-u.html>

MEĐUNARODNI DAN OSOBA S INVALIDITETOM 2. PROSINCA 2019.

U Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog obilježen Međunarodni dan osoba s invaliditetom 2. prosinca 2019. godine. Ujedinjeni Narodi su tog datuma 1992. godine proglašili Međunarodni dan osoba s invaliditetom, a Komisija za ljudska prava.

Komisija za ljudska prava je, u rezoluciji donesenoj 5. ožujka 1993. godine, pozvala zemlje članice da obilježavaju taj datum kako bi promicale razumijevanje problema osoba s invaliditetom i poticale dostojanstvo, ostvarenje prava i dobrobit osoba s invaliditetom.

Tog dana je obilježen i 73. rođendan ustanove URIHO. Ustanova za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, skraćeno URIHO, koja pod ovim imenom posluje od 1996. godine, pravni je nasljednik najstarije zaštitne radionice u Hrvatskoj, 'Ivančice', koja je osnovana davne 1946. godine u Zagrebu.

Manifestacija, koju URIHO organizira uz potporu Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Povjerenstva za osobe s invaliditetom Grada Zagreba, započela je, kao i u vijek, od 15 sati s izložbom radova kreativnih radionica i udruga osoba s invaliditetom.

Na samoj izložbi bio je i član naše udruge „Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN“, Dušan Došenović sa svojim umjetničkim skulpturama. Pored okruglog stola s temom „Nesvjesna diskriminacija osoba s invaliditetom“ je i dobar glazbeni program i dodjele priznanja sportašima i drugim uspješnim osobama s invaliditetom.

Dušan Došenović sa svojim skulpturama

OD USTANKA DO IZBIJANJA: GRUPA ZA TUMAČENJE JEZIKA HONGKONŠKOG JEZIKA POSTAJE POLITIČKA

U poslovnoj zgradi u Lai Chi Koku, Jason Wong čita pred nizom snimatelja koji se pripremaju za tisak na konferenciji za medije uživo.

"Molimo vas da snimite prevoditelja znakovnog jezika", najavljuje moderator. To je rutinski podsjetnik koji je potreban zbog njihove tendencije zumiranja zvučnika, čime se tumači u cijelosti uklanjaju.

Za Wonga i mali tim tumača praksa je postala politička prošle godine. Tjednima prije nego što je suzavac prvi put ispaljen prošle godine, frustrirani članovi gluhe zajednice pozvali su zakonodavce da održe radionicu na kojoj će objasniti kontroverzni prijedlog zakona o izručenju koji bi omogućio odbjegle prijenose u kontinentalnu Kinu.

Prijedlog koji je vodila vlada označio je početak najgore gradske političke krize u desetljećima. No oko 2,2 posto stanovništva koji se identificiraju kao gluhi našlo se isključeno iz rasprave.

„Kad je vlada tvrdila da su obavili sveobuhvatne i opsežne konzultacije [sa] svim različitim strankama u društvu, mislili smo da to nije istina jer je sve te rasprave u Zakonodavnom vijeću zapravo provela Komisija za sigurnost, i tumačenje znakovnih jezika nije uključeno”, izjavila je za HKFP slušni tumač Kimberly Wu.

Prevoditeljica Kimberly Wu na znakovnom jeziku na konferenciji za novinare

"Odgoda" informacija

U gradu koji je napunjen strujama uživo, gdje tisuće provjeravaju prosvjede i tiskovne konferencije koje se emitiraju gotovo svakodnevno, publika pregledava događaje u stvarnom vremenu, često oslanjajući se na više izvora kako bi pružili sirovu, nefiltriranu stvarnost.

No, ovaj skoro sveprisutni digitalni pristup stvorio je problem gluhoj zajednici, jer članovi ostaju ovisni o čitanju usana i drugim metodama kako bi verbalne video razmjene imale smisla. Rezultat je informacijski jaz, gluha domaća potpisnica Connie Lo rekla je za HKFP: "To je utjecalo na moj svakodnevni život", rekla je."

Često moram učiti o problemima, a onda se vratiti kući da ih objasnim svojoj majci koja je također gluha. Do tada se to već čini kasno."

Neki članovi radionice iz lipnja prošle godine odlučili su preuzeti

stvari u svoje ruke, najprije strujanjem simultanih tumačenja događaja vezanih uz izručenje zakona uz pomoć prijatelja na svojim osobnim Facebook stranicama.

Gluha potpisnica Anita Yu rekla je za HKFP da je započela svoje strujanje uživo uživo tijekom lipnja koristeći više prijenosnih računala i mobilnih telefona, premda je često bila bijesna zbog "ponavljajućih i besmislenih" primjedbi izvršne direktorice Carrie Lam.

"Prevoditelj pati, ako poruka nema smisla", doda Wu kroz smijeh.

Potaknuti zajedničkom misijom, tumači su udružili snage kako bi formirali kolektiv dobrovoljaca koji nude svoje usluge za demokratične događaje.

"To je također dio mog zagovaračkog rada", rekao je Lo. "Nadam se da ću pokazati drugima da bi gluhi i čujući ljudi trebali moći istovremeno dobiti istu količinu i kvalitetu informacija."

Prevoditelj Jason Wong Yiu-pong na Građanskoj konferenciji za novinare

Otpor monopolu govora

Izlazeći na pozornicu, ekipa radi zajedno. Slušatelj obično sjedi ispred, upijajući primjedbe govornika i potpisujući gluhog tumača, koji se prepušta publici. To je fluidna izvedba izvedena iluzijom besprijeckorne lakoće dok članovi lete između kantonskog, engleskog i hongkonškog jezika znaka.

Ali suradnja sa gluhim osobama i dalje je rijetka u Hong Kongu, rekao je Wu, jer većina grupa - uključujući vladu - često daje prioritet suradnji s čujućim tumačem. Na pitanje postoji li diskriminacija u lokalnoj zajednici znakovnih jezika, svi članovi tima klimaju glavom.

U e-poruci HKFP-u, glasnogovornik Odjela za informacijske službe rekao je da vlast koristi tumače svih razina sluha: "Nije bilo zahtjeva za sposobnost sluha kandidata, a tumači koji su položili testove uključuju i one oštećenog sluha, " rekli su.

Suradnja donosi niz prednosti interpretaciji, poput inkluzivnosti i vještine izvornog potpisnika koji može komunicirati složenim

pojmovima koristeći nijanse izraza lica i tehnike, rekao je Wu.

"Radi se i o nazočnosti gluhih tumača u cjelokupnom društvenom pokretu", dodala je. "Kad su prisutni na kamerama i u skupštinama, to svima daje do znanja da smo zajedno, iako smo manjina ... radi se o vođenju evidencije."

Prevoditelji Kimberly Wu (lijevo) i Cat Fung (desno) na Građanskoj konferenciji za novinare.

Slušajući tumač Ham Chu rekao je HKFP-u da se trenutni rad tima ne razlikuje mnogo od njihove prvo-bitne svrhe pružanja informacija dostupnih svima: „To je dio našeg

zagovaračkog rada. Nije počelo tek u lipnju 2019. godine „, rekla je i dodala da se nuda da će alternativno pripovijedanje umetnuti u polje preplavljeni jednim glasom.

"Kad vlada osigurava tumačenje znakovnog jezika za sve tiskovne konferencije, oni imaju apsolutnu vlast govoriti", dodao je Wu. "Naš se tim odupire vladinom monopolu na širenje informacija."

'Nenormalne' okolnosti

Prošlog rujna, sjedeći u tamnoplavoj bež sobi, Lam je na televiziji objavila da je njezina uprava uputila pozive za povlačenjem oštrog računa za izručenje.

No, javna ljutnja već je bila preusmjerena na policijske snage, a prosvjednici su se na ulice vraćali u gomilama.

S njima je tim za tumačenje non-stop radio, odvajajući čvorove informacija znak po znak.

HKFP

S lijeva na desno: tumači Anita Yu, Kimberly Wu, Cat Fung, Connie Lo i Ham Chu drže natpise na kojima piše "Znakovni jezik, tumačenje, sluh, gluh, suradnja."

Na pitanje plaše li se za svoju sigurnost kako njihovi javni profili rastu, tumači odbacuju zabrinutost kao dio posla.

"Ovo je građanski rat", rekao je Yu, odbacujući pozive da ostanu nepristrani u krizama.

"Ne moramo stavljati maske jer smo spremni. Nismo uplašeni", rekla je Lo. "Ako nosite masku, ljudi neće moći vidjeti naš izraz lica i to je vrlo važan dio hongkonškog znakovnog jezika, pa se moramo sami otkriti."

"Uvijek se zalažu"

U današnje vrijeme rad je mnogo sporiji. Usporedno s pojavom nove epidemije koronavirusa, umor je uslijedio i mjesecu nemira koji su dosegli vrhunac kada je policija u studenom prošle godine opsjela sveučilište u Hong Kongu. Od tada su takozvane konferencije za tisk sa žutom vrpcom potopljene u učestalost.

Umjesto toga, grupa se fokusirala na nedavne štrajkove radnika u bolnici pozivajući na veću vladinu potporu u borbi protiv virusa. Pandemija je dovela do porasta uporabe zaštitnih kirurških maski.

Gluhi tumač Connie Lo drži preokrenutu prozirnu kiruršku masku za lice.

U početku se tim odlučio opredijeliti bez namjere da pokaže svoja usta. No, kad je izvršni direktor savjetovao službenike da ne nose maske radi uštede zaliha, tumači su bili bijesni.

Pomračujući njihova lica, pretjerivali su u njihovim izrazima.

Dostavljali su i skupe maske s prozirnim prozorima u sredini iz Sjedinjenih Država, na grijevne nekih zbumjenih gledatelja koji su optuživali skupinu da je rezala rupe u maskama.

Prodemokratski pokret imao je jednu nepredviđenu posljedicu: prisilio je profesionalne sektore da preispitaju svoje političke prigrženosti.

Ali zagovaranje masovne zaštitljenoosti uvijek je definiralo svrhu tumača znakovnih jezika, navodi tim.

"Uvijek se zalažemo za pristupačnost kako ne bismo morali biti nepristrani", rekao je za HKFP tumač slušanja i učitelj Cat Fung. "Ako tvrdite da ste neutralni, zauzimate stranu tlačitelja, što krši naša načela kao tumača jezika znakova."

Dok je prosvjedni pokret hvatao dah, grupa za tumačenje jezika znakovnog jezika zavjetovala se da će mu stajati tamo, neograničeno.

Jennifer Creery

Odabralo: Lino Ujčić

POVIJEST O GLUHIM ŽRTVAMA HOLOKAUSTA

Ovaj mjesec obilježava se četrdeset prva obljetnica Holokausta. Kroz povijest, Židovski narod pretrpio je puno tragedija. No Holokaust, je jedan od najvećih takvih tragedija. Preko šest milijuna ljudi je ubijeno, pretežno u koncentracijskim logorima.

Osim Židova, Nacisti su također vršili teror i nad gluhim ljudima, kao i nad svim ljudima sa poteškoćama. Nacisti su htjeli postići „savršenu“ rasu, u kojoj su, prema nacističkoj teoriji, ljudi s poteškoćama i Židovi „nesavršeni“.

Sad, nakon četrdeset jedne godine, pravo je vrijeme da se sjetimo naših najmilijih i onih koji su stradali kako nikad ne bi zaboravili što se dogodilo. Nedavno su preminuli Joseph Schertz i Freida Wurmfeld, gluhe osobe koje su preživjele Holokaust.

Sačuvana povijest Židovski centar zajednice ljudi oštećenog sluha

Dana 22. svibnja 1994., Židovski centar zajednice ljudi oštećenog sluha održao je predavanje u Muzeju tolerancije, gdje je šest gluhih osoba iz prve ruke podijelila svoja iskustva Holokausta. Letci su bili u obliku Davidove zvijezde, žute boje, te su poslani Zajednici gluhih u Los Angeles.

Predavanje je sponzorirala Židovska zajednica ljudi

oštećenog sluha radi povećanja svijesti među gluhim osobama, kao i za mlađe generacije, kako bi se prenijela iskustva žrtava Holokausta i onih koji su takav događaj preživjeli.

Prostor za predavanje osigurao je Muzej tolerancije, a predavači su bili: Rose Feld Rosman, Lotte Friedman, Marion Intrator, Harry Dunai, Hetty i Ira Rothenberg. Na događaju je prisustvovalo preko 100 ljudi.

Drugi događaji u svijetu

U Jeruzalemu, 1981. godine, Horst Biesold govorio je o svome istraživanju Nacističkih zločina među Židovskim i Nežidovskim osobama oštećenog sluha na konvenciji Židovske svjetske organizacije gluhih.

Također Marl Petel, čujuća socijalna radnica iz Los Angelesa koja zna znakovi jezik, priključila se programu podizanja svijesti o žrtvama Holokausta. Prvi puta je upoznala osobe koje su preživjele Holokaust kada je postala koordinatorica programa za Hram „Beth Solomon of Deaf“ u Kaliforniji, u gradu Arleta. Polako s vremenom, ljudi su joj podijelili svoja os-

obna iskustva toga događaja. Znajući kako Židovska zajednica ima godišnje programe za prisjećanje žrtava Holokausta, napravila je program kako bi se prisjetili i žrtava oštećenog sluha.

Vraćanje u povijest

Na drugoj konvenciji Židovskog nacionalnog kongresa osoba oštećenog sluha u Washingtonu, D.C., Carmel je održao radionicu „Židovski Gluhi Folklor“.

Nakon rasprave, Carmel je pozvao osobe oštećenog sluha koje su preživjele Holokaust da podijele svoja iskustva. „Važno je da preživjeli dijele svoja iskustva“, naglasio je Carmel, „zato što čujući i gluhi Židovi su prešli preko svojih tragičnih iskustva iz koncentracijskih logora, dok su ostale čujuće osobe preživjele Holokaust već svjedočili na filmovima, video zapisima i u knjigama tokom godina.“ Vjerujemo kako je prvi javni nastup na ovu temu bio razgovor Magde Zimet i njenog muž Láslo Brados.

Pokušali napisati tekst

Gregg Brooks napisao je priču o iskustvima Rose Steinberg Feld 1982. godine. Steinberg Feld, iz Los Angeles-a, Kalifornija, je gluha osoba koja je preživjela

Holokaust. Također, Gregg je napisao i kazališni komad, ali nažalost nije bio uspješan.

Ruke koje plaće

Putovanje kroz izložbu Holokausta

Marla Petal i Michelle Baron, predstavili su izložbu na temelju priče Rose Feld Rosman 1983. Projekt nazvan „Plačuće ruke: Gluhe žrtve Holokausta (eng. Crying Hands: Deaf Victims of the Holocaust)“ obišao je tri grada u Sjedinjenim Američkim Državama.

Profesor Hort Biesold pokazao je slike starog Izraelskog instituta za osobe oštećenog sluha u Istočnom Berlinu iz 1933., te je također prikazao plakat koji se nalazio na njemu, gdje je na njemačkom pisalo: „Iz ove kuće izbačeno je i ubijeno 146 gluhih Židova 1942. Spomenik za ubijene. Podsjetnik za žive.“

Profesor Biesold lobirao je u Donjem Domu Njemačkog Parlamenta za zakon, kojim je dodijeljeno dvije tisuće dolara za svaku gluhih osobu koja je preživjela Holokaust.

Održano je predavanje gdje su tri osobe podijelila svoja iskustava: Rose Steinberg Feld, Magda Carmel i Marion Intrator.

Predavanja su se održala 24. travnja u Hramu Beth Solomon, 1. svibnja u Washingtonu, D.C., te 4. svibnja u New Yorku.

Izlaganja na televiziji

1983. godine u emisiji „Off hand“, produksijske TV kuće „Silent Network“, voditelj Herb Larson intervjuirao je gluhe osobe koje su preživjeli Holokaust: Marion Intrator, Rose Feld Rosman i Lotte Friedman. Program je bio emitiran na lokalnoj stanicici Los Angeles TV te na nacionalnoj televiziji preko satelitskog servisa Silent Network.

Kustosi Marla Petal i Michelle Baron iz organizacije „All the People“ priredili su koš jednu izložbu. Pomoću stipendija i donacija drugih ljudi, napravili su foto-priču temeljenu na isповijestima Rose Steinberg i njenog muža, Max Felda. Izložba je bila postavljena na Kalifornijskom Sveučilištu u Los Angelesu tijekom Ljetnih svjetskih igara osoba oštećenog sluha 1985., te premijerno prikazana u Memorialnom centru Martyrs i Muzeju Holokausta u Židovskoj federalnoj zgradi u Los Angelesu.

Emisija Gluhi mozaici,

mjesecnik Sveučilišne televizije Gallaudet, također je intervjuirao Stanley Tegera o njegovim iskustvima tijekom Holokausta. Film #309, tridesetominutna emisija, prikazana je 25. studenog 1987. sa znakovnim jezikom i natpisima, te je još uvijek dostupan za pregled preko Sveučilišta Gallaudet.

Dan sjećanja na Holokaust

U sveučilišnom kampusu Gallaudet, od 19. travnja do 17. svibnja 1988., predstavljen je program naziva: „Noću (njem. In der Nacht)“ sponzoriran od strane Sveučilišta Gallaudet, Zavoda za kontinuiranu edukaciju zajedno sa Židovskim centrom iz kolumbijskog okruga, Nacionalni židovski kongres osoba oštećenog sluha, te Zajednicom Židova oštećenog sluha iz Washingtona.

Nakon otvorene dobrodošlice, program je bio usmjerjen na Yom Hashoa, odnosno židovski naziv za Dan sjećanja na Holokaust.

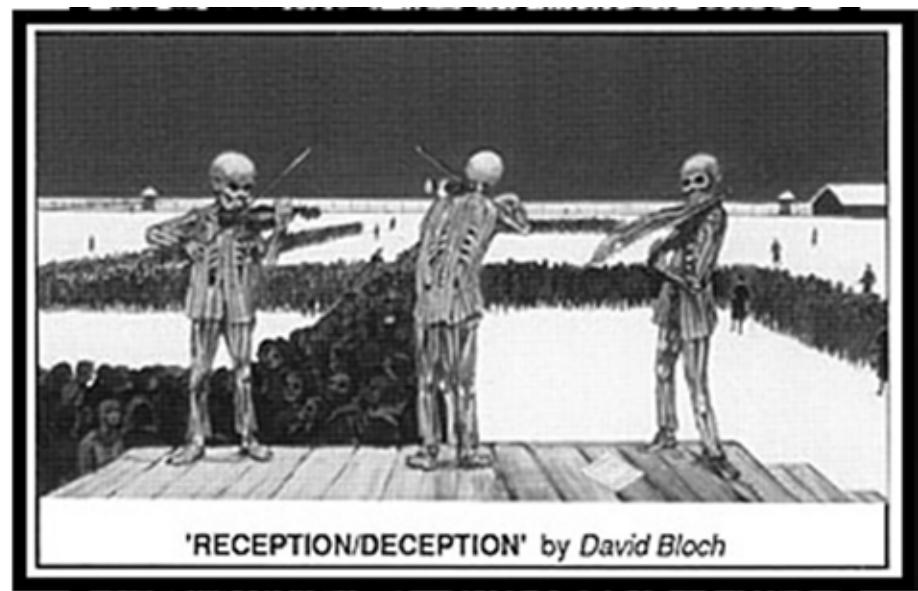
Program je također održan u Senatu Rotunda u glavnom gradu Sjedinjenih Američkih Država, kao i na mnogim drugim mjestima u SAD-u.

Profesor Biesold

Profesor Horst Biesol je bivši učitelj osoba oštećenog sluha. Zašto je počeo svoje istraživanje? Primijetio je kako mnoga osoba oštećenog sluha nije imalo djece, te se zainteresirao i krenuo raspitivati među prijateljima. Jednom prilikom je rekao: „On izgleda tužno, anksiozno.“ Prijatelj ga je odveo u drugu sobu i pokazao dva znaka koja profesor nije mogao shvatiti. „Ja sam ga upitao: Što je to?“, upitao je profesor. A odgovor je bio: „Na silu sterilizirani.“

Profesor je ostao zaprepašten. Nikada prije nije ovako nešto čuo, te se prihvatio posla i započeo istraživanje. Nakon godina istraživanja, otkrio je kako je 17 tisuća gluhi Nijemaca bilo sterilizirano, te se ta informacija zataškavala. Nacistička uprava je govorila žrtvama: „Ne smijete ovo nikome reći. Ako budete pričali o sterilizaciji, direktno idete u koncentracijske logore...“ Oni su ostali posramljeni činjenicom da nikada neće imati djece.

Nešto kasnije, Biesold je shvatio kako puno njegovih učitelja, i učitelja u školama za osobe oštećenog sluha, su zapravo bili Nacisti koji nisu htjeli otkrivati stvari koje su oni ili njihovi roditelji učinili. Ali danas je došlo vrijeme nove generacije Nijemaca koji to žele znati.

Prijam/Prijevara

Umjetnost gluhog Holokausta

Postoje dva umjetnika koji su prikazivali Holokaust povezan sa gluhoćom. David Ludwig Bloch, gluhi umjetnik koji je preživio zatočeništvo u Dachau.

U mirovini 1975. u Mt. Vernon, napravio je slike i drvoreze koji su kasnije bili prikazani diljem Sjedinjenih Američkih Država.

Njegova umjetnost je bila snažna i prožeta emocijama, a neki primjeri njegovih dijela su: Kucanje u ponoć (eng. Knock

at Midnight), Zadnja stanica (eng. The Last Stop), Prijam/Prijevara (eng. Reception/Deception), Prazna kutija: Andeo smrti (eng. The Empty Box: Angel of Death), i Plaćuća ruka (eng. Crying Hand).

Drugi gluhi umjetnik, Morris Borderson, poznati umjetnik u Los Angelesu, kako je bio potaknut nakon što je pročitao Dnevnik Anne Frank, te je naslikao dvije slike nje 1970. godine. Jedna slika prikazuje Annu Frank sa njenim dnevnikom, dok druga pokazuje kalendar sa njenim imenom na znakovnoj abecedi.

Posebni projekti

Televizijski program iz travnja 1989. godine, naziva „Hej slušaj (eng. Hey Listen)“ sa voditeljicom Jackie Schertz prikazuje intervju sa Davidom Bloch i Stanley-em Teger. Intervju traje 60 minuta te je dostupan u znakovnom

jeziku i sa sinkronizacijom. Tijekom Nacionalnog židovskog kongresa osoba oštećenog sluha 1990. u Meadowlands Inn, u New Jerseyu, Carmel je održao predavanje na kojem su prisutvovali Rose Steinberg Feld, Stanley Teger, Frieda Wurmfeld i David Bloch, koji su prenijeli svoja iskustvima iz Holokausta.

Također, Carmel je pomogao u organizaciji programa „Uvidi u iskustva Holokausta: Čujući i gluhi preživjeli (eng. Insights from the Holocaust Experience: Deaf and Hearing Survivors)“, koji je održan na Nacionalnom tehničkom institutu za osobe oštećenog sluha u Rochesteru 1989. godine. Unutar programa, Stanley Teger, Frieda Wurmfeld i David Bloch prepričali su svoja iskustva tijekom Holokausta.

Ravnatelj škole Dr. Felix Reich, zajedno sa 11 učenika, Marion Schlessinger Intrator (SAD), Hennie Sonntag (SAD), Horst Marschner najstariji u 12. godini života (Njemačka), Annie Marschner Senchel (Engleska), Klaus Silberman (Engleska), Lothar Bibier star 3 godine i najmlađi među njima (ENG-LAND Engleska), Ruth Danzinger Fallman (Engleska), Hans Schwartz (Izrael) i tri nepoznata učenika su pobjegli u Englesku 3 godine ranije.

Memorijal za gluhe u Izraelu Memorijal Holokausta za gluhe Židove podignut je u siječnju 1990. godine, u Helen Keller

centru u Tel Avivu. Ovaj memo rijalni centar osnovan je u čast šest tisuća Židova oštećenog sluha koji su nestali u Holokaustu. Njemačka vlada 1989. donirala je novce za pomoć osnivanja ovakvoga Memorijala.

Gospodin Ernst Walthermath inicirao je ovu donaciju kao član Donjeg Doma Njemačke Vlade.

Memorijal sadrži nekoliko malih skulptura i zid sa imenima vođa i izrazitih ličnosti, prijatelja i čanova obitelji koji su izgubili svoje živote u Holokaustu.

Chaim Herzog, u to vrijeme predsjednik Izraela, napisao je: „Uspravljanjem „Yizkor“ memorijala u Helen Keller centru, u čast tisućama gluhih Židova, ubijenih

ih tijekom Nacističkog režima, vrlo je važan početak za sve one, koji su nestali u užasnom Holokaustu, čiji se glasovi nisu čuli, ali čija je krv tekla u rijekama krvi njihovih zajednica.“

Pokriveno u knjizi

Na simpoziju održanom u Rochester institutu tehnologije, u New Yorku, nazvanog: „Povijesna perspektiva: Gluhe osobe u Holokaustu (eng. Historical Perspectives: Deaf People in the Holocaust)“, autorice Ina B. Friedman, koja je istraživala Holokaust za njenu prvu knjigu: „Bijeg ili smrt: Istinite priče mlađih koji su pobjegli pred Nacistima (eng. Escape or Die: True Stories of Young People Who Escaped from the Nazis)“, zapitala se zašto se ne govori o pričama koje su manje poznate javnosti.

Prilikom istraživanja za svoju drugu knjigu, Ina je otišla u Munich, Njemačku te intervjuirala Franzisku (Fanny) Schwarz koja je gluha. Ina joj je posvetila poglavje u svojoj drugoj knjizi: „Ostale žrtve, Priče iz prve ruke progonjeni od Nacista 1990. (eng. The Other Victims, First-Person Stories of Non-Jews Persecuted by the Nazis in 1990.)“

Nakon govora Ine Freidman, u travnju 1991., održana je rasprava sa Simon Carmel i Stanley Tegerom.

Tijekom 1993., u Rochester institutu škole za osobe oštećenog sluha u New York-u, napravljena je kazališna predstava temeljena na iskustvu Meta Novecka.

Budućnost

Carmel je nastavio intervjuirati i video-bilježiti iskustava preživjelih Holokausta. Tužno je za reći, ali trenutno u Sjedinjenim Američkim Državama, Europi i Izraelu vrlo je malo gluhi osoba koji su preživjeli teror Holokausta. Carmel traži volontere kako bi sakupio njihove priče, priče djece i prijatelja koji znaju svjedočanstva osoba koji su preživjeli Holokaust.

Muzej Holokausta u Washingtonu, potražio je pomoć od Donna Ryana, europskog specijalista i savjetnika u području Francuskog otpora tijekom rata. Ryan se obratio John Schuchmanu, profesoru Sveučilišta u Gallaudetu koji je bilježio i snimao intervjuje sa gluhim osobama još od 1981.

Prvi zadatak je pokušati doznati koliko ljudi im može pomoći u istraživanjima. Planiraju napraviti istraživanje što su Nacistički doktori, učitelji i školski službenici radili i govorili tijekom dvadeseti i tridesetih godina 20. stoljeća.

Nakon što sastave priču, planiraju intervjuirati osobe koje su preživjele Holokaust. Schuchman objašnjava kako u je u literaturi poprilično jasno opisano stajališta doktora, pretežito eugeničko stajalište, koje prethodi stupanju Nacističkog režima i Hitlera u 1933., te da su medicinari tada bili suradnici u pokretu. On vjeruje da se slično dogodilo i sa školama u Njemačkoj i Sjedinjenim Američkim državama.

Marla Petal također planira objaviti priče o povijesti Izraelske škole za osobe oštećenog slухa, životne priče gluhih osoba koje su preživjele Holokaust, i pokret eugenike.

Materijal planira objaviti zajedno sa fotografijama i video-zapisima sa zvukom i natpisima.

Petal, zajedno sa Michelle Baron, već devet godina trude se približiti povijest gluhih osoba koje su preživjele Holokaust drugim ljudima. Trude se kako bi približili interes i produkcijskim kućama u Hollywood-u,

s potencijalnim ciljem snimanja filma koji bi se temeljio na životnoj priči Rose Feld Rosman.

Tiskani materijali

Jedan od najranijih tiskanih materijala koji spominju iskustva gluhih u Holokaustu je: „Neka ne zaboravimo (eng. Let Us Not Forget)“, napisan od strane Stanlejeve majke Teger 1974. U njemu su prikazana iskustava obitelji tijekom rata.

<http://jdcc.org/feature-news/history-of-deaf-holocaust-victims/>

DAVID CALL SE SPECIJALIZIRAO ZA IZRADU LINOCITA, ŠTO SE SMATRA UMIRUĆOM UMJETNOŠĆU

Moja potraga za Gluhima počela je kad sam se rodio u obitelji s dvoje braće. Jedan od moje braće je gluhi. U vrlo ranoj dobi, otišao sam u Hearing Institute u Los Angeles na trening govora koji nije imao nikakav utjecaj na mene.

Tada sam se smjestio u javnu školu sa samostalnim razredom za gluhe u Orange Countyu (Južna Kalifornija). Oralizam je korišten u uputama gluhih. Sanjarenje je bila moja uobičajena aktivnost u govornoj učionici jer nisam imao pojma što mi je govorio moj učitelj.

Koristio sam geste i domaće znakove da komuniciram sa svojim gluhim vršnjacima. Moja učiteljica me kažnjavala za korištenje znakovnog jezika tako što mi zalijepila ruke za stol i prisilila me na govor.

Tijekom odmora na igralištu, često sam upadao u nevolje s drugim čujućim učenicima jer su me ismijavali što sam gluhi. Ne bi se igrali sa mnom, pa je moj odgovor na njih bio da ukradem njihovu odskočnu crvenu loptu u sredini njihove igre "četiri ugla" i da je odgurnem daleko ili da uđem u konop za skakanje i zapletem se u konopac.

Dežurni u dvorištu me je često znao uhvatiti tijekom mog lošeg ponašanja, te me je često slao u "kutak s time-outom" u njihovoj učionici podalje od moje učionice. Tijekom svog izlaska obično sam se ušuljao i krao novac za mljeko dok sam čekao kutije

David Call u svojoj umjetničkoj galeriji

za ručak u učionici. Jednom prilikom tijekom izleta, u razrednom zajedničkom projektu, pomogao sam kućnom ljubimcu gušteru da izađe iz kaveza. Želio da ga nikad ne pronađu jer sam se osjećao vrlo slično i povezano s tim gušterom.

me htjela protjerati. Moja majka je intervenirala i složila se da me smjesti u drugu javnu školu s oralnom samostalnom učionicom za gluhe. Noćna mora počela je kad sam dobio strogog učitelja govora koji je često koristio tjesneno kažnjavanje kako bi me disciplinirao. Počeo sam se upuštati u borbe šakama i slušati studente na igralištu koji su me ismijavali.

Zbog čestih prkosnih ponašanja moja je majka odlučila probati nešto novo za mene...ZNAKOVNI JEZIK. Moji dani vršnjačkog nasilja završili su kada sam naučio Znakovni Standardni Engleski jezik (SEE). Otišao sam u drugu školu s učionicom za gluhe u kojoj se koristio SEE.

Konačno sam mogao komunicirati mnogo bolje jer je znakovni jezik ispunio moje vizualne potrebe za komunikacijom.

Ali imao sam velikih poteškoća u učenju pisanja i čitanja. SEE mi

Zbog toga što je moj goruci duh gluhoće želio biti oslobođen, škola

nije pomogao naučiti pisati i čitati.

Koristio sam puno ASL-znakova u SEE-u kako bih komunicirao sa svojim gluhim vršnjacima. Kad se prijavim u ASL-SEE, moj učitelj će me zaustaviti i natjerati me da se prijavim u čistu SEE. Nešto u meni prirodno mi je govorilo da koristim ASL i nisam znao što je to.

U dobi od 13 godina, otišao sam u Kalifornijsku školu za gluhe, novi svijet gluhih iznenada mi se otvorio kad sam upoznao gotovo sve koji su se prijavili na ASL. Naučio sam pisati ASL izuzetno brzo i bez napora. Zauvijek sam odbacio SEE jer je bio vrlo ograničavajući i nespretan.

S ASL-om doživio sam uspon u akademskim krugovima. Pet godina kasnije postigao sam najviši SAT u CSDR-u. Uz živahnu zajednicu gluhih u CSDR-u, uključio sam se u mnoge aktivnosti koje su mi pomogle u mom osobnom rastu.

Konačno sam prihvatio svoj identitet kao gluhe osobe nakon teškog djetinjstva u svijetu autizma. Nakon što sam diplomirao na CSDR-u, otišao sam na Sveučilište Gallaudet. Sveučilište Gallaudet

doista je raj za zajednice gluhih, i za mene osobno, jer mi je pomogao da živim svoj život najkvalitetnije moguće i, također, jer je mjesto gdje sam upoznao svoju divnu suprugu. Diplomirao sam Javno obrazovanje i Povijest.

Tada sam otišao na Kalifornijsko državno sveučilište u Northridge da bih stekao magisterij iz Specijalnog obrazovanja. Trenutno predajem Likovnu umjetnost u CSD-u, Fremont. Moja supruga i ja imamo troje lijepo CODA djece.

vati knjige kako bih pronašao više slika sličnih Boschevima, te sam pronašao uznemirujuću sliku, The Maze, koju je napravio William Kurelek. Osjećao sam se vrlo dobro u vezi ove slike zbog mog teškog djetinjstva. Ta slika će me progoniti do kraja života.

To je samo podsjetnik na moju prošlost. Sada sam se oblikovao izražavajući se kroz umjetnost.

Moj umjetnički rast bio je prilično ograničen na crtanje sve dok nisam

Moja umjetnička inspiracija

Moja ljubav prema umjetnosti počela je s 4 godine kad sam otkrio da je umjetnost medij kojim mogu komunicirati s roditeljima koji nisu znali jezik znakova. Volio sam dobivati reakcije od svojih roditelja kad su vidjeli moj umjetnički rad.

Započeo je život umjetničke strasti. Tijekom ranog djetinjstva uvijek sam volio gledati slike u knjigama, i slike općenito, kako bih dobio ideje za crtanje. U dobi od 7 godina naišao sam na prekrasnu sliku koja me je duboko dirnula. Bio je to Vrt zemaljskih užitaka Hieronymusa Boscha. Počeo sam crtati nadrealističke slike slične snu s Boschevim stvorenjima u njima. Nastavio sam pregleda-

završio srednju školu likovne umjetnosti na CSDR-u. Moj učitelj likovne umjetnosti bio je impresioniran mojim prirodnim umjetničkim talentom i odlučio mi dopustiti da napravim mnogo naprednih nezavisnih umjetničkih projekata.

To mi je dalo priliku istražiti različite medijske umjetnosti.

Lino Ujčić

Muzej odao počast jedanaestorici Gluhih muškaraca koji su pomogli NASA poslati ljudi u svemir

Gluhi sudionici, u zajedničkom istraživačkom programu bestežinskog stanja u organizaciji NASE i Američke mornaričke škole avijatičarske medicine, sjede u letjelicu u kojoj je gravitacija nula, te koja je poletjela iz mornaričke zračne stanice u Pensacoli, Florida. Program je trajao od 1958. do 1968. (Slika: © U.S. Navy/Gallaudet University collection)

Nova muzejska izložba odaje počast jedanaestorici muškaraca koji su značajno doprinijeli letu u svemir u ranim danima NASE.

U kasnim 1950-ima, NASA je regrutirala jedanaest gluhih muškaraca s fakulteta Gallaudet (sada Gallaudet Sveučilišta) kako bi proučili dugoročne efekte bestežinskog stanja na ljudsko tijelo prije nego agencija, na kraju, pošalje astronaute u svemir.

Grupa muškaraca, također poznata i kao „Gallaudet 11“,

imala je probleme s unutarnjim uhom. Kao rezultat toga, nisu doživljavali raznolike učinke mučnine uzrokovane pokretom, te su, prema NASA – noj izjavi, zbog toga bili savršeni kandidati za eksperimente ranih letova u svemir.

Sada, Gallaudet Sveučilište, koje se fokusira na obrazovne mogućnosti za gluhe studente i one oštećena sluha, odaje počast tim muškarcima za doprinos NASA-nom programu letova u svemir novom izložbom pod nazivom Razlika Gluhih + Preživljavanje u Svemiru (eng. Deaf Difference + Space Survival).

Izložba naglašava „relativno nepoznate doprinose studiji o mučnini uzrokovanoj pokretom“ koje su dali ljudi tima Gallaudet 11, kako tvrde NASA-ini službenici u izjavi.

Tijekom desetljeća različitih eksperimenata, istraživači su volonterima mjerili manjak reakcije na mučninu uzrokovana pokretom, i sa psihološke i sa

fiziološke razine, oslanjajući se na to da će 11 muškaraca u detalj izvijestiti njihove senzacije i promjene u percepciji,” u izjavi tvrde NASA-ini službenici.

Od 1958 do 1968, muškarci su sudjelovali u različitim bestežinskim, balansnim i drugim eksperimentima za mučninu uzrokovana pokretom što je pomoglo NASA-inim znanstvenicima bolje razumjeti kako ljudsko tijelo reagira na strane gravitacijske okoliše.

Zajedan od eksperimenata, četiri su muškarca proveli 12 dana u komadu unutar sobe koja se sporo okreće kako bi testirali gravitacijske promjene ljudskog tijela.

Drugi eksperimenti su uključivali letove u svemir na nula gravitacije u „Vomit Cometu“ (avion koji stimulira osjećaj bestežinskog stanja koji astronauti osjećaju u svemiru) i vožnje na trajektima na uzburkanim morima Nove Scotije, tvrde u izjavi.

„Ovi eksperimenti pomažu poboljšati razumijevanje o tome kako ljudski senzorni sustav radi kada uobičajeni gravitacijski signali koje dobivamo od unutarnjeg uha nisu dostupni, kao što je slučaj kod ovih mlađih ljudi i u letovima u svemir,“ tvrde NASA –ini službenici u izjavi.

Napisala:Samantha Mathewson

The Gallaudet 11 included Harold Domich, Robert Greenmun, Barron Gulak, Raymond Harper, Jerald Jordan, Harry Larson, David Myers, Donald Peterson, Raymond Piper, Alvin Steele and John Zakutney.

The Deaf Difference + Space Survival exhibit is currently on display at Gallaudet University's Jordan Student Academic Center.

[https://www.space.com/36789-deaf-men-nasa-space-space-flight-museums-exhibit.html?fbclid=IwAR2aKYDK7v-BXJ_Rn4XtvG69tMWUtYoSI-wRjFFGbIELWoQOsaq-Q2TAtsE](https://www.space.com/36789-deaf-men-nasa-space-flight-museums-exhibit.html?fbclid=IwAR2aKYDK7v-BXJ_Rn4XtvG69tMWUtYoSI-wRjFFGbIELWoQOsaq-Q2TAtsE)

John Zakutney, sudionik u projektu bestežinskog stanja zdrženog istraživanja NASE i Američke mornaričke škole avijacičarske medicine, je spušten u centrifugalnu kapsulu. (Slika: NASA/U.S. Navy/Personal collection of David Myers)

Odabralo : Lino Ujčić

PRATIGYA SHAKYA YAYA UMJETNIK IZ NEPALA

Pratigya Shakya Yaya je 48-godišnji gluhi umjetnik koji živi u Katmanduu u Nepalu, a umjetničko je stvaralaštvo započeo u vrlo mladoj dobi od 3 godine.

Većinu svog rada posvetio je kulturi gluhih. Živi sa svojim šestero braće i sestara, od kojih su dvojica također gluhi. Kao maturant Naxal škole za gluhe, Pratigya je nastavio ilustrirati cijelovitu knjigu znakovnih jezika za

Nepal uz podršku Nacionalne federacije gluhih i nalogluhih (NFDH) i Katmandu udruge gluhih (KAD). Kopije se mogu kupiti na NFDH.

Pratigya Yaya, kako ga nježno nazivaju, ilustrira stripove, portrete iz stvarnog života, slike znakovnog jezika (izrađuje drvene

i kožne radove.)
Ima mnoštvo crteža i predložaka za organizacije, tvrtke, škole i zajednicu. Njegov je rad nacionalno priznat i postoji nada da će postati međunarodno poznat po svojoj umjetnosti.

Trenutno Pratigya radi kao nastavnik u programu KADA za gluhe, podučavajući starije građane životnim vještinama i pojmovima, a najviše pažnje posvećuje gluhima koji dolaze sa sela. Sve nadahnjuje svojim karakterom, duhom i kreativnošću.

Lino Ujčić

PRAVO NA VOŽNJU – NE OSTAVLJAJTE NIKOGA IZA SEBE!

Danas upoznajemo Akrama Muhammada iz Pakistana, iz zemlje gdje je do 2019. ljudima s oštećenim suhom bilo zabranjeno zakonom voziti. Razgovarati ćemo s Akramom o tome koja je njegova uloga u tome što se ovo pravilo promijenilo.

Akram, molim te reci nam malo o sebi prvo.

Ime mi je Akram, iz Karachija sam, glavnog grada Pakistana. Izgubio sam sluh kao tinejdžer i postao uistinu gluhi. Volunterski podupirem pokret ljudi s poteškoćama od 2000. godine.

Bio sam član IFHOHYP od 2007. gdje sam mnogo saznao o teškoćama pokreta ljudi oštećenog sluha (IFHOHYP – Internacionala Federacija Mladih Ljudi Oštećena Sluha...i IFHOH, te ALDA također). Jedno od mojih najvećih postignuća jer stvaranje mreže HOH-a i Azijskog Pacifika i osnivanje Azisko – Pacifičke Federacije Osoba koje su Oglušile i Osoba Oštećena Sluha (engl. Asia-

Pacific Federation of the Hard of Hearing and Deafened) u 10 zemalja uz pomoć ACPDC – a u 5 godina, nakon početka studijskih zasjedanja IFHOHYP-a u 2007.

Možeš li nam sada reći kako si se odlučio zauzeti za gluhe vozače u Pakistanu? Je li to bilo nešto što je iskrsnulo u organizaciji koju si osnovao ili ti je to palo na pamet negdje drugdje?

2000. godine, podupirao sam jednu organizaciju gluhih i tamo sam saznao da gluhim ljudima nije dozvoljeno voziti. Tada sam predložio da se na tome poradi kako treba, ne samo jadikuje svima drugima, jer samo povezani odjel može pomoći.

I tako smo to počeli raditi i slagati datoteku slučaja. WFD ima listu zemalja gdje gluhi ljudi smiju voziti i drugih dokumenata koje smo također iskoristili.

Oko 2003. godine, počeo sam raditi na tome radeći folder za našu organizaciju i aranžirajući seminare na ovu temu.

Jeste li na ovome sami radili ili vas je vaša lokalna organizacija također podržavala u tome? Što gluhi/HoH ljudi u Pakistanu

općenito misle o vožnji?

Pridružio sam se IFHOHYP-u 2007., prije toga sam podupirao samo gluhe. Bilo je mnogo faza, i grupa i organizacija, uključujući Danishkadah, dok sam radio na ovom problemu, i čast mi je da sam podržavao sve njih na jedan ili drugi način od 2000 do 2019.

To sam radio do 2009., zatim se dogodio prijeloman trenutak i više nisam bio u toj organizaciji gluhih. Zatim mi je, 2017. godine, prišla grupa ljudi koja je željela ponovno započeti s pokretom, i ja sam se složio podupirati ovu grupu koju je vodila gluha osoba (Gdin. Mansoor Abdul Majeed).

Oni su iskoristili moć društvenih medija (Whatsapp i Facebook grupa) kako bi podijelili informacije (ponajviše Mediji Gluhi & Tumač (engl. Media Deaf & Interpreter))

i Mediji Gluhih Karachi (engl. Media Deaf Karachi (MDK)). Savjetovao sam im da nabave kopiju starog foldera koji smo mi napravili u našoj organizaciji, tako da bismo ju mogli nadograditi, ali sam se razočarao saznavši da nam organizacija nije bila spremna udijeliti kopiju.

Morali smo ponovno započeti stvaranje novog foldera, kojeg sam u to vrijeme, imenovao **SDG Cilj 10 „Smanjiti nejednakost“** i srce SDG-a „*Nikog ne ostavljam iza sebe*“ (priloženi spis), okupili smo zajednicu gluhih na nezavisnoj platformi i radili u periodu od 2017. do 2019. godine.

Organizirali smo okupljanja za podizanja svijesti, cestovne proteste, održavali smo panele s dioničarima, nalazili se s policijskim službenicima, lokalnim odjelima, s osobljem šefa ministra, s Odjelom za osnaživanje itd.

Specijalni asistent šefa ministra gđin. Qasim Naveed (Odjel osnaživanja) je igrao ključnu ulogu u ovom pothvatu, i konačno je rezultat stigao 2019., kada je Sindhova skupština izglasala odluku u petak 8og studenog.

Odluka je izmjenjivala stari propis o motornim vozilima i dozvolila gluhim osobama mogućnost posjedovanja vozačke dozvole po prvi put u Pakistanu.

I tako je osobama oštećena sluha sada zakonski dozvoljeno voziti u Pakistanu?

Usput, idući će tjedan vozački ispit polagati 3 žene (oštećena sluha) po prvi puta u povijesti Pakistana, te se s njima nalazim danas, pomoći ću im s pitanjima iz teorije.

Dakle 3 će žene polagati test prve, a gluhi muškarci će odmah za njima. (opaska: za vrijeme ove publikacije, test je trenutno odgođen)

Kako će ih se testirati? Nauče li ljudi voziti od svojih prijatelja ili rođaka? Oni vjerojatno ne bi mogli pohađati vozačku školu ili?

Gluhi i osobe oštećena sluha znaju voziti, ali teorijski test je izazov onim gluhim kojima je prvi jezik znakovni jezik jer se na njega jedinog oslanjaju, zato se danas nalazim s njima kako bi im pomogao tumačenjem testnih pitanja na znakovni jezik.

Škola nije obavezna, obično učimo od prijatelja i rođaka. Ali škola postoji.

Vozački ispit ima 3 dijela, 1. test iza

volana, 2-teorijski test, 3.-prometni znakovi. Sada je to kompjuterski test, nekada je bio na papiru.

Dakle gluhe osobe moraju razumjeti pitanje kroz tumačenje na znakovni jezik, pa će ga moći odgovoriti. Ovo će se dogoditi prvi put sada, pa ćemo vidjeti kako se nositi s tim.

Biti će jedan tumač i instruktor će biti obučen za rad s gluhami ili onima oštećena sluha.

Od 3 prve žene koje će polagati test, jedna je oštećena sluha i druge dvije su gluhe.

Kako je tvoja grupa postala glasnogovornik ovog pokreta i kako je to otišlo skroz do toga da postane zakon?

Kao što vidite, dug je to pokret, moje osobno poimanje je da su tijekom vremena trajanja pokreta (2017 – 2019) postojale 4 velike prekretnice.

1. Gluha zajednica se udružila, postali smo javni i naši su glasovi došli do šefa Ministra gospodina Syed Murad Ali Shah, i to ne preko medija, već direktno s našim spisom iz foldera slučaja „Smanjite nejednakost – ne ostavljajte nikog iza sebe“ (engl. “Reduce Inequality – leave none behind”).

2. Gluha osoba, gospodin Irfan Shariff, izumio je/razvio pomoći tehnološki uređaj, svjetlo koje blica kada iza vozila svira automobilska truba, čime se pomaže smanjiti opoziciju.

3. Vlada Sindh (provincija u Pakistanu) je prihvatile odluku osnaživanja ljudi s poteškoćama

i sada implementira CRPD. Oni su osnovali odjel koji se naziva „Odjel za osnaživanje ljudi s poteškoćama“ (engl. “Department of Empowerment of Persons with Disability” – DEPD) kao fokalnu točku problema vezanih za poteškoće/oštećenja.

Tako da je vlada mnogo pozitivnija i svjesnija problema ljudi s poteškoćama/oštećenjima.

4. I po mom mišljenu, najveću je razliku učinio šef DEPD-a, gospodin Qasim Naveed Qamar.

Njemu dajem velike zasluge jer je on učinio sve potrebno kako bi se ovaj problem krenuo spominjati na visokim razinama vlade.

On se bavio sa svim različitim odjelima koji su bili uključeni, kao što su ceste i transport, prometna policija, lokalna uprava. On ima povjerenje od strane viših autoriteta vladajuće stranke i šefa Ministra.

Gospodin Qusim Naveed, zamjenik generalnog inspektora za vozačke dozvole i trening s gospodom Farah Naz (gluha vozačica) dok promatraju pomoći uredaj instaliran u auto gospodina Mansoora Abdula Majeeda

Bili smo nazočni na sastanku njega i povezanih odjela i svjedočili njegovim krenim naporima i trudu.

On nam je osvojio ovo pravo u samo 10 – 12 mjeseci. Ovaj mladi čovjek ima nevjerojatnu energiju i jako je otvoren, možemo mu se direktno obratiti u bilo koje doba, vrlo brzo odgovori i uvek je dostupan na Whatsapp-u.

Radim na problemima poteškoća/oštećenja već gotovo dvadesetljeća, ali nikada nisam video ovakvu osobu u vladinom uredu. Tako da ga hvalim i smatram HEROJEM našeg pokreta, te ga zajednica gluhih voli zbog njegove podrške.

<https://www.facebook.com/notes/hear2stay/right-to-drive-leave-none-behind/445900589443855/>

Ilustrator: Pratigya Shakya

ČUDESNI MOZAK SIMULTANIH PREVODITELJA – KAKO SE ISTOVREMENO MISLI NA DVA JEZIKA

Jednog jutra ovog leta posjetio sam jedinu agenciju Ujedinjenih Naroda u Londonu. Sjedište Međunarodne pomorske organizacije (IMO) nalazi se na južnoj obali Temze, malo više uzvodno od Westminsterske palače. Dok sam prilazio, primijetio sam da je metalna skulptura brodskog pramca obješena poput nosa na prizemlje ove inače sasvim obične zgrade.

Unutra sam se susreo sa malo više od desetak prevoditelja IMO, uglavnom žena. Bile su vesele i raspoložene za priču. Popeo sam se do kabine odijeljene stakлом, gdje sam se spremio posvјedočiti nečemu istovremeno izuzetnom i posve uobičajenom.

Kabina je otprilike bila velika kao ostava/spremište, dobro osvijetljena, ali zagušljiva. Ispod nas nizali su se u blagom luku stolovi u konferencijskoj sali, koja je bila polu popunjena, uglavnom muškarcima u odjelima. Sjeo sam između dvije prevoditeljice, Marisa Pinkney and Carmen Solino, i ubrzo je prvi delegat počeo s izlaganjem. Pinkney je uključila mikrofon. Poslije kratke pauze, počela je prevoditi sa engleskog na španjolski rečenice koje je izgovarao delegat.

Idemo razložiti to što je radila tog jutra i pozabavimo se svakim segmentom. Dok je delegat govorio, Pinkney je morala razumjeti poruku sročenu na jednom jeziku, dok pritom prenosi i artikulira tu istu poruku na drugom jeziku. Za taj proces potrebna je izuzetna

mješavina čulnih, motornih i kognitivnih vještina, koje moraju ujednjeno djelovati.

Ona je taj posao obavljala u realnom vremenu, pri čemu nije tražila od govornika da uspori, niti da bilo šta dodatno objasni.

Nije zamuckivala, niti pravila pauze. Pravo je čudo što njen mozak, zapravo bilo čiji mozak, može to raditi.

Repata jezgra nije specijalizirana za jezik; neuroznanstvenicima je ta zona poznata zbog uloge u procesima kao što su donošenje odluka i povjerenje.

Ono je nalik dirigentu koji koordinira aktivnosti u mnogim regijama mozga, kako bi proizveo zapanjuće složene obrasce ponašanja. Što znači da su se rezultati studije o prevodenju, kako se čini, uklopi-

Intrigantna regija

Neuroznanstvenici već desetljećima istražuju jezik i postoji veliki broj studija o višejezičnim govornicima.

Ipak, za znanstvenike mnogo veći izazov predstavlja razumijevanje procesa simultanog prevodenja.

U umu prevoditelja se događa toliko toga da je teško odabrati odakle početi. Nedavno se, međutim, šačica entuzijasta uhvatila u koštač s tim izazovom i jedna moždana regija im je posebno privukla pažnju.

li u jednu od najznačajnijih zamisli koja se u okviru neuroznanosti pojavila u posljednjih desetljeće ili dva.

Sada je jasno da mnoge od naših najsloženijih sposobnosti ne omogućuju specijalizirane regije mozga, posvećene određenim zadacima, već munjevita koordinacija između regija koje kontroliraju općenitije zadatke, kao što su kretanje i sluh. Simultano prevodenje, čini se, još je jedan poduhvat koji omogućuje naš dobro povezani mozak.

Simultanoprevođenje često je povezano s dramatičnim situacijama.

Možda je tako zbog njegove povijesti: osnivanjem Lige naroda poslije Prvog Svjetskog rata javila se potreba za simultanim prevođenjem u širokim razmjerima, a upotreba te tehnike tijekom suđenja nacističkim glavešinama u Nürbergu pokazala je njenu moć.

U njenu preciznost se, svejedno, nastavilo sumnjati; Savjet sigurnosti UN-a nije u potpunosti prihvatio simultano prevođenje sve do početka sedamdesetih godina prošlog stoljeća. „Sve do tada nisu vjerovali prevoditeljima“, kaže Barbara Moser-Mercer, prevoditeljica i istraživačica sa Univerziteta u Ženevi.

Ali danas se dvjema tradicionalnim svjetskim prijestolnicama višejezičnih konferencijskih uredima Ujedinjenih Naroda u Ženevi i New Yorku – pridružio Bruxelles, pošto se u sve široj Europskoj zajednici govori sve više jezika. Trenutno ih je 28, i na nekim sastancima potrebni su prevoditelji za sve njih.

Gledajući odozgo na delegate u IMO, pomislio sam na pogled sa kapetanovog mosta ili galerije nekog televizijskog studija. Djelovalo je da sve kontroliram, što je sumanuta reakcija, pošto je upravo kontrola ono što prevoditelji nemaju. Riječi koje izgovaraju i brzinu kojom govore određuju drugi.

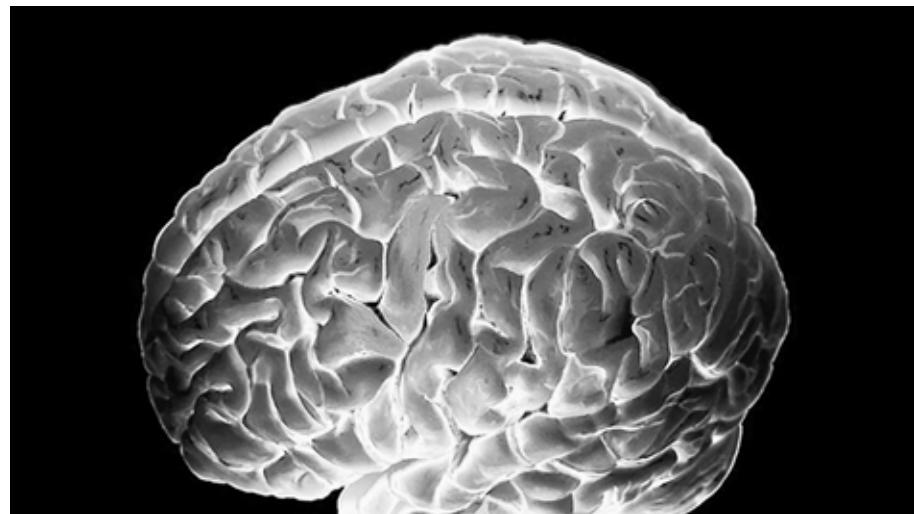
I iako Pinkney i Solino imaju primjere nekih govora pripremljenih za to jutro, moraju biti

spremne za šaljive komentare. Dosjetke, sarkastične upadice, ironične i kulturološki specifične šale prava su noćna mora za prevoditelje.

Baš kao što je jedan prevoditelj primijetio u nekom stručnom tekstu: „Prevoditelji se najčešće ne bi trebali baviti dosjetkama od samo jedne riječi sa više značenja na izvornom jeziku, pošto rezultat vjerojatno neće biti smiješan.“

U dugačkim rečenicama o nekoj određenoj vrsti ribe, na jezicima u kojima imenica – naziv te vrste – dolazi na kraju, prevodilac tapka u mraku, ne znajući o čemu je rečenica sve dok ona ne završi.

Te zamke su često smiješne, narančno. Miles mi je ispričala o jednom poljoprivrednom sastanku na kojem su delegati diskutirali o zamrznutoj spermii bika; prevoditeljica na francuski je to

Nekoliko područja mozga angažirano je tijekom prevođenja u realnom vremenu (simultanoprevođenje)

Šaljive zamke

Mnogi delegati su izlagali na engleskom, tako da je pritisak na Anne Miles u kabini za prevođenje na engleski bio povremen. Miles govori francuski, njemački, talijanski i ruski, a prevodi već 30 godina. Između tura prevođenja, ispričala mi je ponešto o redu riječi, jednom od izazova s kojima se prevoditelji svakodnevno susreću.

„U njemačkom se ‘nicht’, što znači ‘ne’, može pojaviti na samom kraju rečenice. Tako da se može desiti da nešto zdušno zagovarate, sve dok govornik na kraju ne kaže ‘niht’. Ali ako vam je njemački materinji jezik, intonacija će vam nagovijestiti to ‘nicht’.“ Red riječi posebno je velik problem na sastancima o ribama, i Miles kaže da zazire od njih.

prevela kao matelot congelés, to jest „duboko smrznuti mornari“.

A podijelila je sa mnom i svoju grešku, koja se desila kada je jedan delegat govorio o potrebi da se riješi nešto avant Milan – „prije Milana“, pošto je taj grad bio domaćin predstojećeg sastanka. Majls nije znala za samit u Milanu, pa je rekla da se problem neće riješiti za mille ans, to jest za „hiljadu godina“.

Neki govornici govore prebrzo. „Postoje razne strategije. Neki prevoditelji smatraju da je najbolje jednostavno zastati i reći delegatu da govoriti suviše brzo.“ Miles to osobno ne smatra korisnim, zato što ljudi imaju svoj prirodni tempo i kad ih neko zamoli da uspore, najvjerojatnije

će s vremenom opet ubrzati. Alternativa tome jeste da sažimate. „Potreban vam je brz start. U ovom poslu nije važno samo poznavanje jezika, već i brzina uma i sposobnost brzog učenja.“

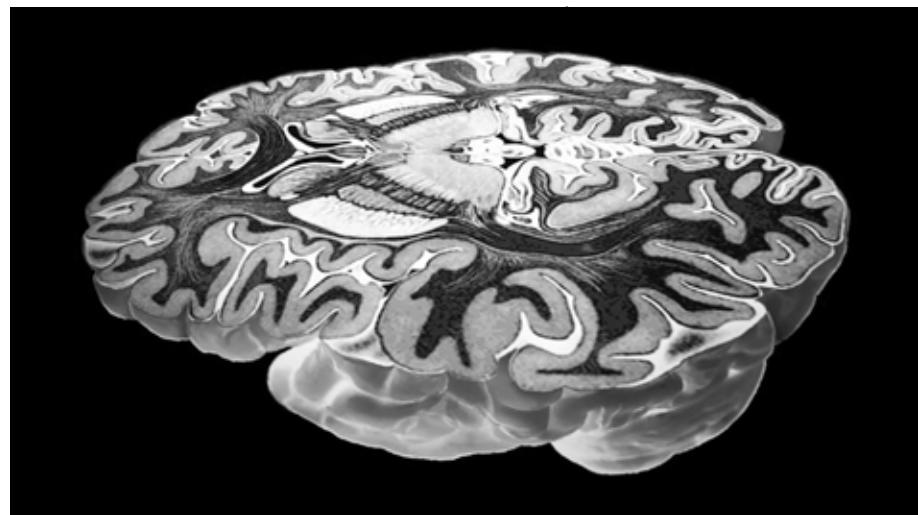
Zbog takvih izazova, simultano prevodenje je veoma zamorno i postaje jasno zašto se dvoje prevodilaca smjenjuju svakih pola sata, kako bi se odmorili. Gledanje video snimka je još gore.

„Touopćenevolimo“, rekla je Miles. Studije potvrđuju da je proces još naporniji i stresniji, vjerojatno zbog toga što govori tijela i izrazi lica djelom prenose poruku, a njih je teže odgonetnuti kada radite na daljinu. „Dobivate manje vizualnih naznaka o onome o čemu se govori, čak i kad je posrijedi video-link“, kaže Miles. A onda, tu je i dosada. Razgovori o krizi u New Yorku možda jesu uzbudljivi, ali prosječan političar, a da ne spominjemo prosječnog stručnjaka za pomorske regulative, teško da će vam bogzna koliko održati pažnju tokom više sati.

Publika možda i može odrijemati, ali prevoditelj mora ostati pozoran. Dok je sastanak zalažio sve dublje u poliglotsku maglu proceduralnih tananosti i odredbi, od kojih je svaka imala stavke i podstavke, počeo sam uviđati koliko ovo bdijenje može umoriti. Pošto mi je glava klonula na mnogim znanstvenim konferencijama – čak i na onima koje sam vodio – ostao sam zadivljen ustrajnošću prevoditelja.

Mentalna mreža

Moser-Mercer je učila za prevoditelja – tečno govori njemački, engleski i francuski – prije nego što je prešla na neuroznanost. „Veoma me je zainteresir-

alo to šta se dešava u mom mozgu dok prevodim“, kaže ona. „Smatrala sam da mora postojati način da se to otkrije.“

Kada je stigla na Sveučilište u Ženevi 1987., tog načina nije bilo – odsjek za prevodenje bavio se školovanjem, a ne istraživanjem. Stoga ga je ona započela, u suradnji s kolegama koji proučavaju mozak. „Jezik je jedna od složenijih kognitivnih funkcija čovjeka“, izjavila je Narly Golestani, vođa grupe iz sveučilišnog Laboratorija za mozak i jezik, tijekom nedavne posjete.

„Mnogo se proučavala bilingvalnost. Prevodenje ide korak dalje, zbog toga što su tada dva jezika simultano aktivna. I to ne u jednom modalitetu, zato što istovremeno imate percepciju i produkciju. Tako da se koristi visok nivo moždanih regija, iznad jezičnog.“

U Ženevi, baš kao i u mnogim drugim neuroznanstvenim laboratorijskim, omiljena alatka je funkcionalna magnetna rezonanca (fMRI).

Istraživači putem magnetne rezonance promatraju mozak dok izvodi određene zadatke; kad je to primjenjeno na prevodenje, otkrivena je mreža moždanih područja koja omogućuju taj proces. Jedno od njih je Brocino područje, poznato po ulozi u obra-

jezika i radnoj memoriji, funkciji koja nam omogućuje da zadržimo pažnju na onom o čemu mislimo i šta radimo.

To područje je povezano sa susjednim regijama koje sudjeluju u kontroli formiranja jezika i razumijevanja. „Kod prevodenja, kada čovjek čuje nešto i mora to prevesti i istovremeno govoriti, ove regije mozga intenzivno međusobno djeluju“, kaže Golestani.

Čini se da su uključene i mnoge druge regije, a među njima postoji mnoštvo veza. Ova mreža je tako složena da se Moser-Mercer ne bavi svima njima odjednom; bilo bi previše baviti se djelovanjem svake zasebne komponente.

Umjesto toga, istraživači iz Ženeve svaki element tretiraju kao crnu kutiju i usredotočuju se na to kako su te kutije povezane i međusobno koordinirane.

„Mi pokušavamo istražiti mehanizme koji omogućuju prevodiocu da simultano kontrolira te elemente“, kaže Alexis Herves-Adelman, članica tima.

Dvije regije u striatumu, evolucijski gledano prastaroj srži mozga, pokazale su se ključnim za taj menadžerski posao: repata jezgra i veliko moždana ljudska.

Neuroznanstvenici već znaju da ove strukture igraju ulogu u drugim složenim zadacima, među kojima su učenje i planiranje i realiziranje pokreta.

To znači da ne postoji jedan centar u mozgu posvećen isključivo prevođenju, kako kaže Herves-Adelman i njene kolege.

Kao i kod mnogih drugih studija čovjekovog ponašanja upotrebom magnetne rezonance, ispostavlja se da se vještina postiže učešćem više moždanih područja.

A područja mozga koja kontroliraju taj proces su općih funkcija, a ne specifičnih. Jedan od povoda za ovaj članak bio je skoro pa trivijalan razgovor. Neko mi je spomenuo simultanog prevoditelja koji je toliko dobar da ume da rješava križaljke riječi dok radi.

Nije spomenuto njegovo ime, vrijeme ili mjesto, tako da sam bio skeptičan. Ali čisto da bih provjerio, stupio sam u vezu s nekoliko profesionalnih prevoditelja. Jednom se učinilo da je već čuo tu glasnu, ostali su je proglašili netočnom. Urbani mit, rekli su.

Pitao sam Moser-Mercer da li prevoditelji rade bilo šta drugo dok prevode. U tom poslu, u kom dominiraju žene, po njenim riječima neke pletu – ili su bar plele dok je to još bila popularna razbibriga.

Kroz to se vidi kako ravnomjeran manualni posao može doprinijeti cerebralnoj aktivnosti interpretiranja govora. Ali – ukršteno?

Moser-Mercer to nije pokušala, mada mi kaže da smatra da bi joj pod izuzetnim okolnostima – kad je tema bliska, kad su govornici izvrsni – to uspjelo.

Mogućnost da se takvo nešto izvede sugerira nam da se u mozgu simultanog prevodioca zaista događa štošta zanimljivo. A ima i dodatnih razloga koji ukazuju da je mozak prevoditelja oblikovan njihovom profesijom. Na primjer, uspijeva im da ignoriraju sebe.

U normalnim okolnostima, slušanje vlastitog glasa ključno je za kontroliranje govora. Ali prevodioci moraju da se usredotoče na riječ koju prevode, tako da su naučili obraćati manje pažnje na vlastiti glas.

nabrajaju dane u tjednu i mjesecu u godini obrnutim redoslijedom, dok slušaju sebe preko slušalica.

Prvo su čuli sebe bez ikakvog zakašnjenja. Vježbaje zatim ponovljena sa zakašnjnjem u reprodukciji od 150, 200 i 250 milisekundi.

Čak i najmanje zakašnjenje ometalo je govor i prisiljavalo slušaoca da uspori, da zamuckuje, frflja, pa čak i zastaje.

Shodno tome, mnogi studenti su griješili. Ali polovicu grupe činili su studenti treće ili četvrte godine sveučilišne Škole za prevoditelje i tumače, i ti studenti nisu bili značajnije ometeni.

Neke navike stečene na radnom mjestu mogu se prenijeti na život kod kuće. Jedan od načina na koji iskusni prevoditelji postižu brzinu je da nauče predviđati šta će govornik reći. „Uvijek nagovijestim kraj

Predviđanje govora

Ovo je prvi put pokazano prije 20 godina, u jednostavnom eksperimentu koji su izveli Franco Fabbro i njegove kolege na Univerzitetu u Trstu, u Italiji. Fabbro je tražio od 24 studenata da

rečenice, bez obzira na to s kim razgovaram i nosim li slušalice na glavi ili ne“, kaže Moser-Mercer.

„Nikad neću pričekati da završite rečenicu. Mnogim prevoditeljima su na to skrenuli pažnju

supružnici ili djeca. ‘Nikad mi ne daš da završim...’ I to je zaista tako. Stalno upadamo u riječ.“

Prevodioci se također moraju nositi sa stresom i naučiti se samokontroli kada rade sa zahtjevnim govornicima.

Čitao sam jedan članak, zasnovan na upitniku koji je dan prevoditeljima, u kom se spominje da su pripadnici te profesije veoma napeti zbog svog posla, skloni naglim promjenama raspoloženja, osjetljivi i skloni melodrami.

Možda je zaista tako. Ali ja to nisam primijetio kod Marise, Carmen ili Anne. Prije nekoliko godina, znanstvenici iz Ženeve zatražili su od 50 studenata koji govore više jezika da legnu u skener mozga i izvedu niz jezičnih vježbi. U jednoj, ispitanici su samo slušali jednu rečenicu i nisu ništa govorili.

U drugoj, studenti su ponavljali rečenicu na istom jeziku. Treća je bila najzahtjevniјa: ispitanici su morali da ponavljati ono što čuju, ovaj put prevodeći to na drugi jezik.

Mozak se mijenja

Kognitivno gledano, to djeluje kao veliki skok. Studenti su prvo morali samo slušati, zatim i ponavljati. U trećem zadatku su morali razmišljati o značenju i o tome kako da ga prevedu – i to simultano. Ali snimci nisu otkrili nikakav neurološki vatromet.

„Nije opažena nikakva ogromna dodatna aktivnost“, kaže Hervez-Adelman. Recimo, nije bilo dodatne aktivnosti u regijama zaduženim za razumijevanje ili artikulaciju.

Snimanje mozga prevoditelja magnetnom rezonancom dodatno je objasnilo šta se dešava za vrijeme izvođenja tako složenih aktivnosti.

„Samo šačica specifičnih regija koje su obrađivale dodatne prevoditeljske napore.“

Među njima su bile regije zadužene za kontrolu pokreta, kao što su premotorni korteks i repata jezgra. Drugim riječima, prevođenje bi više moglo imati veze sa upravljanjem specijaliziranim resursima nego sa njihovim uvećavanjem.

Ta ideja i dalje nije potvrđena, ali tim iz Ženeve ju je potkrijepio kada su pozvali neke od studenata na novo skeniranje malo više od godinu dana kasnije.

Tokom tog perioda 19 povratnika prošlo je jednogodišnju obuku za konferencijskog prevoditelja, dok su ostali studirali predmete koji nisu u vezi s ovim.

Mozak obučenih prevodilaca se promijenio, posebno dijelovi desne repate jezgre, ali ne onako kako biste očekivali – tamo se aktivnost umanjila tokom obavljanja prevoditeljskih zadataka. Moguće je da je repata jezgra postala efikasniji koordinator, ili je naučila kako usmjeriti veći dio zadatka na druge strukture. „Moguće je da se uz sve veće iskustvo u simultanom prevođenju smanjuje potreba za onom vrstom kontroliranog odgovora koji daje

repata jezgra“, kaže David Grin, neuroznanstvenik sa Sveučilišnog koledža u Londonu koji nije bio uključen u eksperimente u Ženevi.

„Repata jezgra igra ulogu u kontroliranju raznih naučenih radnji. Postoje druga istraživanja koja pokazuju da se ono manje aktivira kako ljudi postaju vještiji.“

Čini se da zaključci koji se donose u Ženevi – to da je prevođenje povezano sa koordiniranjem specijaliziranih područja mozga – odgovaraju opisu posla koji daju prevoditelji. Na primjer, da bi zaista bio efikasan, simultani prevodilac mora imati širok dijapazon pristupa. „Proces je potrebno prilagoditi raznim okolnostima“, kaže Moser-Mercer, koja i dalje obavi 40 do 50 prijevoda godišnje, uglavnom za agencije Ujedinjenih Naroda. „Možda će kvaliteta zvuka biti loša, ili će govornik imati nglasak, ili će se pričati o nečemu o čemu ne znate mnogo. Na primjer, brzog govornika neću prevoditi isto kao sporog. Tu su posrijedi različite strategije. Ako nema vremena da se čovjek usredotoči na svaku riječ koju čuje, potrebno je obaviti pametno uzorkovanje.“ Moguće je da fleksibilne operacije

moždanih mreža koje stoje u osnovi prevođenja omogućuju prevodiocima optimizaciju strategije za obradu različitih tipova govora. A različiti prevoditelji koji slušaju isti materijal koristit će različite strategije. Rezultati Ženevske grupe također se uklapaju u šire polje interesa neuroznanosti.

Kada je, tijekom devedesetih, magnetna rezonanca postala široko dostupna, istraživači su pohrlili identificirati područja mozga zadužena za praktički svako moguće ponašanje (među kojima je, tako je, seks: nekoliko istraživača su skenirali mozak ispitnika koji doživljava orgazam).

Ali ti podaci sami po sebi nisu se pokazali posebno korisnima, dijelom zbog toga što složene obrasce ponašanja obično ne kontroliraju pojedinačne regije mozga. Sada se naglasak pridaje naporima razumjeti na koji način razne regije mozga međusobno djeluju. Neuroznanstvenici su otkrili da nam, kada, recimo, razmišljamo o nekoj kupovini, mreža područja, među kojima su prefrontalni korteks i insula, pomaže u procjenjivanju cijena. Međuigra između drugih dijelova mozga, među kojima su entorhinalni korteks i hipokampus, pomažu nam da uskladištimo sjećanja na rute između različitih lokacija.

Značenje i namjera

Ovaj kompleksniji uvid dijelom su omogućila poboljšanja u tehnologiji skeniranja. U slučaju repate jezgre, njene aktivnosti se sada mogu razdvojiti od ostalih dijelova ba-

zalne ganglige, veće regije mozga u kojoj se ono nalazi. Precizniji skenovi su otkrili da repata jezgra često sudjeluje u mreži koja upravlja spoznajom i djelovanjem, što je uloga koja ga postavlja u samu srž nevjerojatno širokog spektra obrazaca ponašanja.

Kao što je tim znanstvenika primijetio u izvještaju iz 2008., studije pokazuju da repata jezgra pomaže u kontroliranju svega od „odluke štakora da pritisne polugu do čovjekove odluke o tome koliko će vjerovati partneru prilikom poslovne transakcije“.

Jedan od autora tog izvještaja bio je John Parkinson sa Sveučilišta Bangor u Wellsu. Pitao sam ga da li bi pogodio da je repato jezgro povezano sa simultanim prevođenjem. Tvrdi da ne bi. „Repata jezgra ima veze s namjermom koja stoji u osnovi radnje, s njenim usmjerenjem na cilj. Ne toliko s njenim izvođenjem koliko sa razlozima zbog kojih je izvodite.“

A onda je razmislio o onome što prevoditelji rade. Računala prevode mehanički, često sa komičnim rezultatima. Ljudi moraju da vode računa o značenju i namjeri. „Prevodilac zapravo pokušava da identificira poruku, a onda da je prevede“, kaže Parkinson. On se slaže da angažiranje repate jezgre pri tom ima smisla. Repata jezgra aktivirala se kada su štakori razmatrali da li da pritisnu polugu tijekom laboratorijskih ispitivanja

Imajući u vidu da je istraživanje u Ženevi dijelom izvedeno u odjeljenju koje se bavi obukom prevoditelja, prirodno je zapitati se da li će znanstvena saznanja pronaći neku praktičnu upotrebu. Moser-Mercer i njene kolege izbjegavaju davati ekstravagantne

izjave i odbacuju prijedloge da se skeneri mozga koriste za procjenu napredovanja ili selekciju kandidata talentiranih za prevođenje. Ali čak i ako proučavanje simultanog prevođenja ne doveđe odmah do neke primijene u praksi, ono je već proširilo naše znanje o neurološkim putevima koji povezuju mišljenje sa djelovanjem, što u budućnosti može pomoći neuroznanstvenicima da steknu još dublji uvid u način na koji je mozak umrežen.

Tim iz Ženeve dalje želi istražiti ideju da su se neki napredni aspekti spoznaje razvili iz evolutivno starijih i jednostavnijih obrazaca ponašanja. Mozak, sugeriraju oni, gradi svoj složeni kognitivni repertoar na nižem nivou onoga što se naziva „osnovni“ procesi, kao što su kretanje ili hranjenje.

„Bio bi to veoma efikasan način funkciranja“, pišu mi Moser-Mercer i njene kolege u emailu. „Ima smisla da mozak evoluira tako što iznova koristi ili adaptira svoje procesore za raznovrsne zadatake, a ima i smisla da spoji kognitivne komponente kontrole direktno u sistem koji će biti odgovoran za provođenje obrasca ponašanja.“ Simultano prevođenje, sa svojom povratnom vezom između spoznaje i djelovanja, može biti savršeno polje za provjeru takvih zamisli.

Ovaj članak je prvo bitno objavio Mozaik, a ovdje je prenijet u suglasnosti sa licencicom Krijejtiv komons. Za više informacija o ovim temama, posjetite website Mozaik.

[https://www.danas.rs/bbc-news-serbian/cudesni-mozak-simutanih-prevodilaca-kako-se-istovremeno-misli-na-dvije-jezike/?fbclid=IwAR2IIJt_jgYt4peOHfZa9_WBScI THgkclU-DkRviQ4J-avam8smw5NTEj8o](https://www.danas.rs/bbc-news-serbian/cudesni-mozak-simultanih-prevodilaca-kako-se-istovremeno-misli-na-dvije-jezike/?fbclid=IwAR2IIJt_jgYt4peOHfZa9_WBScI THgkclU-DkRviQ4J-avam8smw5NTEj8o)

ILUSTRACIJE ZNAKOVA INDIJANSKOG ZNAKOVNOG JEZIKA

Ilustrator: Walter Kumme

IZRAĐUJE MASKE ZA GLUHE I NAGLUHE OSOBE, PO JEDNOJ SE STVARI RAZLIKUJU OD DRUGIH

STUDENTICA Sveučilišta iz Kentucky odlučila je pomoći gluhim i nagluhim osobama tijekom pandemije koronavirusa.

"Vidjela sam na Facebooku da ljudi izrađuju višekratne maske umjesto onih koje se bacaju poslije jedne upotrebe. Pomislila sam, što je s gluhim i nagluhim stanovništvom?" objasnila je 21-godišnja Ashley Lawrence.

Lawrence je na odsjeku za obrazovanje gluhih i nagluhih na Sveučilištu Eastern Kentucky.

"Shvatila sam da postoji ogromna populacija koja je nenamjerno zanemarena u ovoj situaciji.

Svi smo u panici pa ne stignemo misliti na one kojima je potrebna naša pomoć. I u ovakvim vremenima, ljudi koji ne čuju ili slabo čuju, moraju moći komunicirati", kazala je Ashley.

Nakon razgovora s majkom, uložile su svoja znanja i vještine i krenule u izradu maski.

"Počele smo ih izrađivati od posteljine koju smo imale i snašle smo se za plastičnu tkaninu koja nam je potrebna. Pravimo i različite verzije za lju-

de koji imaju slušne aparate pa ne mogu masku staviti oko ušiju.

"Ove maske su korisne za sve ljude koji čitaju s usana i tako komuniciraju. Čak i ljudi koji nose aparate bolje komuniciraju ako vide iz raze lica, pojasnila je Ashley.

U samo nekoliko dana Lawrence je imala desetke narudžbi iz šest država.

"Ne naplaćujem ništa jer smatram da ne biste trebali platiti za njih ako vam trebaju. Dakle, šaljemo ih besplatno kad god ljudi zatraže, a ako šaljemo u drugu državu, samo naplatimo dostavu", zaključila je Ashley.

ACHOO

ENGLESKI

HẮT XÌ

VIJETNAMSKI

HAPSU

TURSKI

EICHI

KOREJSKI

A-PSIK

POLJSKI

HATSCHI

NJEMACKI

ACHHEE

INDIJSKI

KIHANJE NA DESET JEZIKA

BY JAMES CHAPMAN

APCHKHI

RUSKI

ATCHIM

PORUGALSKI

HAKUSHON

JAPANSKI

Dostupnost informacija o COVID-19 virusu u različitim državama članicama EU

EUD je sakupio informacije od Nacionalnog Udruženja Gluhih Evropske Unije, Islanda, Švicarske i Ujedinjenog Kraljevstva o dostupnosti informacija na nacionalnim znakovnim jezicima koji se tiču virusa COVID-19 i pokušajima obustave širenja istog.

EUD naglašava da su vlade na svim razinama, nacionalnim i europskim, obavezane Konvencijom o Pravima Ljudi s Poteškoćama Ujedinjenih Naroda (UN CRPD), osigurati potpuni pristup informacijama za sve koji su navedeni

u Člancima 9 i 21 ove Konvencije. Sada možete vidjeti da vlade država članica EU, kao i u nekim drugim državama, poštuju obaveze prethodno navedene UN-ove Konvencije i ulažu značajan trud osigurati da informacije o pokušajima obustave širenja COVID-19 budu omogućene i na nacionalnim znakovnim jezicima.

EUD ističe da bi Evropska Komisija trebala pratiti pohvalan primjer nacionalnih vlada i osigurati istu razinu dostupnosti informacija omogućenih na eu-

ropskom nivou o hitnim stanjima vezanim za COVID-19 na Internacionalnom znakovnom jeziku.

Samo ako su informacije dostupne na nacionalnom znakovnom jeziku na državnoj razini i na

Internationalnom znakovnom jeziku na europskoj razini, gluhi mogu imati jednak, potpun i značajan pristup informacijama tijekom ovih teških vremena.

OSTANITE DOMA!

Ostanite doma

Mislite pozitvno

Sanjajte velike snove, pravite planove.

Nadajte se i vjerujte u dobro!

Uživajte u svakom trenutku koji vam je darovan,
pa makar to bilo unutar četiri zida!

Pljesak jedne ruke

